

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Harangszó.

— Most, amikor a bomlasztó gondolatok hordozói és a romboló irányzatok szálláscsinálói csápjaikat mindgyakrabban nyújtják ki az ifjúság felé, legyetek kortársaitok körében mindenkor büszke hordozói és forrásai a nemzeti eszmének, a keresztény erkölcsöknek és a hazafias érzésnek! — mondotta Kormányzó Úr Ő Főméltósága a vitézavatáson az ifjú várományosoknak, azokon át pedig mindannyiunknak, akik hallottuk és olvassuk ezeket a szavakat.

Az ezeréves magyar tölgyet aléltságából, földrevertségéből már felemelte egyszer legújabb történelmünknek máris márványbavésett vezéralakja: Hadurunk. Most idézett szavaiból pedig a távolabbi jövőt alapozó, bölcs nevelő szólt felénk, aki emlékezetes harkányfürdői beszédében az eljövendő magyar életek népes erdejét kívánta nemzetének, elsiratván ugyanakkor az elmaradt reménységeket. Aki minden magyar ifjában kimeríthetetlen gyémántmezőt lát és aki csak akkor tudja szilárdnak a nemzet sorsát, ha annak oltárán romlatlan ifjak minden erkölcsi kincsét ott látja, hogy a hazaszeretet örökmécsésének sohasem legyen insége. És aki azt is tudja, hogy minden fiatal élet minden gondozója a magyar feltámadásnak, vagy a pusztulásnak egy-egy kulcsát tartja kezében aszerint, hogy keze alól milyen lélekkel indul az ifjú az eszmék ismeretlen világa felé.

A hősök ünnepén, mely egyben a hősiesség elismerésének ragyogó, határainkon is átsugárzó ünnepe volt, ezt a szöveget éreztük a legmagasztosabb pillanatnak, mert nemzedékek határmesgyéjén halottuk a történelmi intelmet, hogy az idő kereke halad s az öreg harcosok helyét fokozatosan olyan utódoknak kell átvenniük, akik méltók erre a kálváriás, mégis örök szép magyar örökségre. Akik a magyar erények olyan hordozói lesznek, mint azok voltak, akiknek az emlékére ezt a pompázatos vasárnapot a törvény külön ünneppé tette. Maradjanak az utódok, a fiatalok is erkölcsi épségben a hazáé. Százszor inkább most és ezután, mint bármikor eddig, mert ez az ifjúság a nemzet eljövendő életét magasra emelheti, de végleg el is ejtheti.

Szerte, amerre nézünk, nyugtalanság. A szem új eszmei és ezeken át új politikai világok vajadását látja. Egyik oldalon a nemzeti gondolat küzd az öt

illető helyért, a másikon a nemzetköziség hinti romboló igéit. A konkolyos igehintés mesterei, akiknek pénz, sajtó és más erők hűséges szálláscsinálói, az ifjúság lelkét szántogatják. Mindenekelőtt az ifjúságét. Nem mentesek ettől az iskolák padjai sem. A fogékony, lelkesülő és tapasztalatlan ifjú lelke a legtermékenyebb talaj. A konkolyhintők a vetés eszközeit nem mérlegelik: a cél szentesít náluk minden eszközt. S ahol a nemzet nem törődik a vetéssel, elveszett a jövő.

Harangszó hát ez a szózat ebben a nyugtalan világban, olyan harangszó, mint a legendában, ahol a tenger színe alatt megbújó zátonyokra lelkek harangszava figyelmeztette a hajósokat. A vezetőket, matrózokat s mindenkit, akinek a fedélzeten a helye. Szülő, tanító a nemzet hajóján viszi az ifjúságot új ezer év felé, rajtuk múlik tehát, megtanulnak-e az ifjak a viharos és zátonyos magyar tengeren hajózni.

A szülő, tanító soraiban vagy azok mögött pedig ott áll a csendőr a maga egyszerű, hivalkodásmentes, komoly valójában és a harangszóra ezt jelenti: — Én ismerem ezt a mótelyt. Én gondolok rá, mert életem javarészét ellene küzdöm. És én magamban is példázni akarom a keresztény erkölcsöt, a hazafias érzést, a nemzeti eszmét, akár portyázom, akár a templomban térdepelek. Én egy vagyok a gondolattal, mióta az esküt elmondtam és szerény munkámmal segítem teregni az ifjúságot azon az úton, amely a magyar élet útja. Elfölötti boldog büszkeségem azonban nem szül bennem elbizakodottságot, hanem csak ösztönzést, hogy méltó maradjak erre a nemzetmentő feladatra.

Ez az igazi átérzése hivatásunknak. A tulajdonképpen nemzeti: a nemzet ereje. Ez pedig ott él, ahol mi végezzük a szolgálatunkat. Az utasítás, mely irányt szab teendőinknek, ezt a legelső kötelességünket néven sehol nem nevezi, de szükségtelen is. Megfogadja mindenki, amikor tagja lesz a testületünknek, megfogadja az eskü szavaiban.

A bajt felismerni és hatásaiban lefogni megjelenése előtt kell. A védekezés módjait és eszközeit a magunk hivatása kereteiben ismerjük és hitünk szerint hibátlanul alkalmazzuk is. Elsősorban önmagunkon: a népes csendőrcsaládban. Hiszen a mi soraink is ma már nagyrészt olyanokból állanak, akik nem voltak részesei a hősi időknek, mert akkor még gyermekek voltak, de ezek az ifjú bajtársaink a nap minden percében bizonyosságot tesznek amellett, hogy méltó utódok. Ezek a mi ifjaink egészséges hajtásai a nemzetnek és azok is maradnak. És példájukkal, de ha kell: karjuk erejével is vigyáznak rá, hogy a romboló irányzatok szálláscsinálói a magyar ifjúságot csápjaikkal utól ne érhessek.

A szülésznő büntetőjogi felelőssége.

írta: ZSOLDOS BENŐ,
a budapesti kir. ítélőtábla ny. bírása.

A magyar polgári büntetőtörvénykönyv 290. §-a az emberölés vétségének elkövetőjéül jelöli meg azt az egyént, aki gondatlansága által embernek halálát okozta, — ha pedig — a 291. § rendelkezése szerint — a halál az azt okozónak hivatásában vagy foglalkozásában való járatlanságából, hanyagságából, vagy azok szabályainak megszegéséből származik: a bíróság a bűnösnek talált személyt annak a hivatásnak vagy foglalkozásnak gyakorlataitól, belátása szerint, védképen, vagy határozott időtartamra eltilthatja és a gyakorlat újból való megengedését újabb vizsgától, vagy a kellő képzettség megszerzését igazoló más bizonyítéktól teheti függővé.

Azért tartottam szükségesnek most a jelzett törvényes rendelkezések előrebocsátását, mert a hivatásos szülésznők, — kiknek lelkiismeretességétől és gondosságától az újszülöttek világrajövetelének eredménye függ, — nem ritka esetben éppen ezekbe a jogszabályokba szoktak beleütközni, amikor is a nyomozati cselekményeket teljesítő hatóságnak — legtöbbször a csendőrségnek — nem csekély munkát okoz és a törvényben való jártasságát tételezi fel az idevágóan felmerült konkrét esetekben való alapos és a bírósági eljárás sikerét is eredményezni hivatott megállapítása.

Hogy a szülésznő milyen esetekben tartozhatik büntetőjogi felelősséggel gondatlanságáért (a *szándékos* cselekmények ismertetése ezúttal nem célja fejtegetésünknek, hiszen ezekre a BTK. általános szabályai

irányadók), — ezt a kérdést legcélszerűbbnek tartom hazai joggyakorlatunk jellegzetes régebb és legújabb döntéseiből vett s bíróságaink jelenlegi álláspontját a legszemléltetőbb módon megrögzítő példákkal megvilágítani.

Egy nemrég felmerült esetben az előrehaladott terhességben, sőt már vajdúdó állapotban levő nőt felkeresi az anyja, aki egyben megfelelő előképzettséggel bíró szülésznő is s aki aztán, — leánya megnyugtató szavai után — ezt, a közönséges tapasztalatból is eredő élet-szabályokon alapuló bárminő intézkedés mellőzésével, magára hagyja. Távozása után, — a szükséges segély hiányában, az újszülött gyermek meghal. Az anyát a kir. főügyész már *szándékos* emberölés büntetével vádolja. A másodfokú bíróság az anya (szülésznő) cselekvőségét a Btk. 291. §-a szerint minősítette, tehát e vádlottal szemben igazi vétket látott fennforogni. Judikaturánk álláspontja szerint a szülőnek (jelen esetben az anyának) ebbeli minősége nem esik a Btk. 291. §-ában megjelölt hivatás, vagy foglalkozás fogalma alá, de másrészt ugyancsak megállapítja a súlyosabb minősítést maga után vonó gondatlanságot annak a szülésznőnek a terhére, aki a bekövetkező szülés előtt a beteget otthagya, ok nélkül eltávozik. Az esetünkbeli vádlott, — egy személyben szülő és szülésznő is — pontosan ugyanezt tette az inkriminált alkalommal. A Kúria irányadó megállapítása szerint a vádlott anya (szülésznő) tudta azt, hogy a leánya előrehaladott terhes állapotban van, — neki tehát, mint anyának, akinek szülésznői ismeretei is voltak és akinek a leánya hosszas elmaradása gyanús is volt, mert hiszen azt azért kereste fel, — leánya egyszerű bemon-dására eltávoznia csak úgy lehetett, ha a bekövetkezett végzetes eredményt, mint lehetőséget figyelmen kívül hagyta, — holott a szülési folyamat közellétét neki kellő

Az iskolaszolga.

írta: MEZEY SÁNDOR.

Otlaki, az iskolaszolga, borvirágos orrán feketezsínóros cvikkert, állán fekete kecskeszakállt, alatta kerek termetet hordott két karikázva kacszáz lábszáron, amelyek hatalmas cügoscipőkben végződtek. Egész élete harc volt a diákok ellen. Szeptembertől a vizsgákig szüntelen idegizgalomban élt, a legapróbb elsős nebuló minden mozdulatában ellenséges hadicselt szimatolt. A diákhaddal vívott évtizedes küzdelemben finommá, érzékennyé csiszolódott benne a védekező ösztön, amely időnként betegessé fajult s ilyenkor egész testében remegett. Ilyenkor szokta mondani az igazgató úrnak, hogy mifeneének tűrik egyáltalában ezt a sok rossz kölyket ebben az öreg épületben, ahol diák nélkül oly ünnepiesen tiszta a kőpadozat s oly ünnepi csend burkolja az öreg falakat. Micsoda angyali élete volna itt diákok

nélkül tanárnak, iskolaszolganak... Az igazgató pedig dőcögve nevetett, mert tudta, hogy azért az internátusban Otlaki kosztján éhes diák nem marad s ha valamelyik szekundaérzékeny legényke elsírja magát óra után, suttymban mindig akad az iskolaszolga fiókjában valami vigasztaló...

Pedig de sok borsot törtek az orra alá a himpellek, míg aztán egyszer betelt a pohár. Ez úgy történt, hogy Otlaki szenvedélyes halász volt. Délutánonként kiült a folyópartra s mikor a haltartó kosár tele volt, akkor megette a rántott csirkét, megitta a borát, aztán hanyatt dőlt s aludt egyet. Egyszer Pápai Pista odalopódzott a haltartó kosárhoz, kiengedte belőle a nemes zsákmányt és a nádasból telehordta a kosarat siklóval, békával. Szegény Otlaki pedig hazavitte s az internátus konyháján letette szépen a sarokba. Felesége kinyitotta a kosár száját, mire a kígyók, békák pillanat alatt szétugrottak a konyhában. Otlaki nénit, meg a két cselédlányt három hónapig hideglelés rázta, az iskolaszolga pedig megesküdött, hogy többé nem hisz a diáknak, tőle sorra bukkatnak, ahány és éhenveszhet valamennyi. Leginkább pedig Pápai Pistának nincs irgalom. Soha...

Miközben a gimnázium belső élete így elmérgesedett, összevesztek a diplomaták is. A világpolitika konyháján is szétugrottak a kígyók és békák, nyavalyatörős lett tőlük az egész földgolyóbis. Otlaki idegei az események hatása alatt most már az öregtemplom tetején táncoltak. Egyetlen fia jelentette számára az életet s a fiú közel volt a sorozáshoz, akkoriban nem kellett erre sokat várakozni. Rögeszméje lett az iskolaszolganak,

gondosság mellett előre kellett volna látnia. Ha tehát ő erre nem gondolva, leányát vajdó állapotban magára hagyta: akkor ő a lehetőséget nem eléggé figyelte meg, tehát gondatlan volt és az ő gondatlanságára, mint okra is vezetendő vissza az újszülött gyermek halála.

Ebben a konkrét esetben a bírói döntések közötti lényeges ellentétet az tette lehetővé, hogy itt a szülésznő egyben a szülő nőnek az anyja is volt és a Kúria az alsóbbfokú bíróságokkal ellentétben nem is állapította meg a Btk. 291. §-ának alkalmazhatóságát, — a jogi irodalomban azonban ennek dacára is hangsúlyozottan felmerült az a vélemény, hogy a szülő kötelességének a szülésznői foglalkozással és szakértelemmel járó kötelezettségtől való ilyen merev és egymást teljesen kizáró különválasztása nem lehet megnyugtató.

Természetesen egészen más az eset akkor, midőn az anya halálát előidéző elvérzés a szülés következtében állott be és az elvérzést szakszerű képesítéssel bíró szülésznő feltétlenül megakadályozhatta volna. Idevágóan kimondotta a Kúria egyik régebbi ítéletében, hogy az okleveles szülésznőnek a szülés rövid idő alatt beálltát feltétlenül fel kell ismernie és azt is tudnia kell, hogy a közvetlen szülés előtt álló nőt elkerülhetetlen szükség esetén kívül mindaddig, amíg az az esetleg hirtelen következhető életveszélyes bonyodalmaktól biztosítottan nem látszik, csakis úgy szabad elhagynia, ha megfelelő szakértelemmel bíró egyén gondozására bízta.

A joggyakorlat a Btk. 290. §-ába ütköző és a 291. §-a szerint minősülő emberölés vétségében nyilvánítja bűnösnek azt a szülésznőt, aki a terhesség, szülés és gyermekágy szokatlan és veszedelmes eseteiben elmulasztja azt, hogy idejében orvosi segítség után küldjön s ennek eredményeképpen a terhes vagy szülő nő a terhesség vagy szülés folytán meghal. Ugyancsak a most idézett bűncselekményben bűnös az a szülésznő is, aki annak

dacára, hogy a saját közvetlen észleletei szerint a szülő nő méhlepénye egészben nem távozott el, nemcsak hogy orvost nem hivatott, hanem a méhlepény-maradékot a saját szabályellenes működésével iparkodott eltávolítani és a szülő nő halálát idézte elő.

Egy felmerült újabb esetben a megállapított tényállás szerint a szülés után a gyermek köldökzsinórjának leesése után annak helyén nyitott seb maradt, melyet a vádlott szülésznő kezelt s habár az a nyolcadik napon sem múlt el, a vádlott kijelentette, hogy tovább jár a házhoz, mert a gyermeknek fáj a köldöke és midőn a gyermek anyja felhívta, hogy hívjon orvost, azt nem teljesítette.

Legfelsőbb bíróságunk ebben a bűnygyben hozott múlt évi ítéletében megállapította a szülésznő büntetőjogi gondatlanságát, kimondván, hogy vádlott kétségtelenül tudomással bírt arról, hogy a gyermek köldökzsinórjának leesése folytán keletkezett nyitott seb gyógyulása a rendesnél tovább tart, ez esetben pedig kellő gondosság mellett orvosi kezelésről való gondoskodás a 95.000/1902. B. M. számú utasítás 20. §-a értelmében a szülésznőnek hivatásából járó kötelessége. Amidőn tehát vádlott ezt a kötelességét elmulasztotta, ennek folytán őt a beállott eredményért büntetőjogi felelősséggel járó gondatlanság terheli. Minthogy pedig a gyermek köldökzsinórjának leesése folytán keletkezett nyitott seb a fertőzés esélyének kétségtelenül ki van téve és a fertőzés bekövetkezése kellő időben igénybevett orvosi segítség esetén elhárítható, a vádlott gondatlansága és a bekövetkezett halálos eredmény közt az okozati összefüggés is fennáll.

A Kúriának egy, néhány hónappal ezelőtt meghozott ítélete megállapította azt, hogy a vonatkozó ügyben bűnvádi eljárás alá vont szülésznő, — a szülésznők részére

hogy az oroszok minden percben beronthatnak a gimnázium udvarára, hisz már a Kárpátokban vannak. Most is erre gondolt, ahogy az udvaron üvöltöző diáksereget nézegette s amikor éppen azon tündökölt, hogy az első orosz gránát mekkorát durranna, gyors egymásutánban két pukkanást hallott az udvar felől:

— Bum! Bumm!... — A diáksereg pedig ugyanakor szétugrott s hajrá, neki a lépcsőnek.

Otlaki elsápadt és gyökeret vert a lába, majd fel szabadulván a rémület első ígézetéből, berontott a tanári szobába:

— Ig... igazgató úr... itt... itt vannak az oroszok...

Kisült azonban, hogy megint az a haszontalan Pápai Pista csinálta a bajt. Ismerve az öreg gyöngéjét, a természetrajzi szertárból káliumot csent, amelynek tudvalevőleg az a természete, hogy ha vízbe lökik, nagyot durrann. Pista hát belökte a kútmedencébe a káliumot s attól származott a durranás, annak nyomán pedig az ijedelem.

Otlaki most már elment a templomba és ott tett szigorú fogadalmat, hogy Pápai Pistában pedig sírig-tartó örök és engesztelhetetlen ellenségét fogja látni, akinak a számára jószava ebben a földi életben soha többé nincs...

Csak hogy ebben a sohában kígyón-békán kívül más okok is közrejátszottak. Otlakinak is nyolcadikos volt a fia, tehát osztálytársa Pápai Pistának. A két fiú között már a kisdíákkortól veszett versengés zajlott. Tornateremben, tánciskolában, jégpályán és vizsgákon

mindig kettőjük között dőlt el az elsőség s hát hiába: Pápai Pistában jobban megágyazta a természet a képességeket ahhoz, hogy őt illesse az első hely. Az Otlaki-gyerek fogcsikorgatva loholt a nyomában s ha talán csak egyetlen egyszer, akár valami kicsi dologban is befoghatja, talán kialudt volna a lelkéből ez a verseny-láz, amely azonban így lassankint gyűlöletté romlott. Otlaki pedig nem azért volt iskolaszolga, hogy fiának ettől a verejtékezésétől az apai józanság távlatában tudta volna magát tartani. Előbb biztatta, majd aztán hajszolta a fiát a küzdelemre s lassanként benne is gyűlölet nőtt a hajszállal mindenben derekabb Pápai Pista iránt. Ebből a gyűlöletből fakadt a fogadalma, hogy Pápai Pistához pedig ebben a földi életben jószava nincs.

Pedig a jószó hamarosan ráfért volna Pápai Pistára, mert amikor a sorozóorvos megtapogatta a mellkasát, azt mondotta, hogy remek katona lesz a fiúból. Ami azt jelentette, hogy Pápai Pista bajusz nélkül is érettnak találtatott arra, hogy nekirontson a muszka hadaknak, majd azután lehengerelje a makacs szerbeket s ha azokkal is végzett, beszorítsa az Adriába az olasz ármádiát és ha még mindig futja az erőből, táncoltassa meg a franciákat, angolokat, porolja el a félvilág nadragját, hisz mi ez egy magyar legénynek?...

Pápai Pistának azonban egyelőre az volt a főgondja, hogy a nemzetiszínű pántlika odakerüljön a gomblyukba és kilesse, mikor megy a zenedőbe Szombati Zsuzsó. Mondanom sem kell, hogy ez fényesen sikerült, de fényes lett valamitől a Zsuzsó szeme is, amikor a pántlikát megpillantotta. Hanem hát ez régen volt és semmibevesző emlékfoszlány csupán...

kiadott utasítás vonatkozó rendelkezéseinek megszegésével, az elhalt sértettől a szülésnél az ottmaradásra előírt idő eltelte és a méhlepény elmenetele előtt, kényszerítő és halaszthatatlan szükség nélkül egy másik szülésznőhöz, kinél az ő segítségét valamely veszedelmes rendellenesség indokoltta nem tette, — eltávozott, minélfogva a távozása után a szülő nőnél fellépett nagyobb fokú vérzés által indokolt orvosi beavatkozás iránt kellő időben nem intézkedett, — amely mulasztásával okozója lett annak, hogy a sértett halála a beállott nagy vérvesztés folytan bekövetkezett. Ez alapon a bíróság a vádlott szülésznőt a Btk. 290. §-ában meghatározott s gondatlanságból okozott emberölésben mondta ki bűnösnek.

Természetesen enyhébb mérvű ez a büntetőjogi felelősség akkor, ha a szülésznő gondatlansága következtében a szülő anya, vagy a gyermek súlyos testi sértést szenved. Szülésznőről lévén szó, ez a cselekmény a Btk. 310. §-ának második bekezdése alá eső súlyosabb büntetést maga után vonó minősítés szerint bírálható el, miután a gondatlanságból okozott súlyos testi sértés az illető szülésznőnek saját hivatásában való járatlanságából, hanyagságából, vagy a hivatására előírt szabályok megszegéséből származott.

Polgári büntetőtörvénykönyvünk 328. §-ának rendelkezése értelmében vétséget követ el és 3 hónapig terjedhető fogházzal és pénzbüntetéssel büntetendő az a szülésznő, aki valamely család vagy személy jó hírnevét veszélyeztető és foglalkozásánál fogva megtudott vagy reábizott titkot alapos ok nélkül másnak felfedez. Az ilyen titoknak hatóság előtt történő kötelességszerű felfedése a Btk. 329. §-a szerint nem von maga után büntetőjogi felelősséget.

Kihágási büntetőtörvénykönyvünk 93. §-a (2. bek.) bűnösséget állapít meg azzal a szüléssel vagy szülésznő-

vel szemben, aki sürgős esetekben a hivatásával járó s igénybe vett szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja. A következő, 94. §. pedig kihágásban mondja marasztalandónak az állam, a törvényhatóság, vagy a község által alkalmazott azt a szülést vagy szülésznőt, aki ezen hivatalos alkalmaztatásával egybekötött szülési szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja.

Mindezek a törvényes intézkedések oly természetesek, melyek főként a vidéken szolgálatot teljesítő csendőrség tagjaira nézve, idevágó nyomozati cselekmények teljesítésével való megbízatásuk keretében is, sok esetben időszerűek és irányadók lehetnek.

Különös öngyilkosságok.

Írta: Dr. BEÖTHY KONRÁD
egyetemi magántanár, törvényszéki orvos (Pécs).

Az emberi testen található, külerőszaki behatások keletkezési módjának a megítélésénél, vagyis a jogi tényállás megállapításánál, nevezetesen, hogy önkézü, idegenkezű, avagy szerencsétlenség okozta elváltozásokról van-e szó: nem csupán azokat az elváltozásokat vesszük tekintetbe, amelyeket a testen találunk, hanem a körülményeket is.

Nincsen olyan sérülés, amit öngyilkos magán el ne követne s ennek az ismerete annyiban fontos, mert szokatlan helyen levő és szokatlan eszközzel végrehajtott sérülésnek első pillanatra idegen kéz szerepére utalhatnak, pedig ezt nagyon sok esetben ki lehet zárni, ha szakértő szemmel vizsgálják a testen levő elváltozásokat és veszik tekintetbe a körülményeket. A szokatlan vagy különös

Pápai Pista tehát katona lett. Önkéntes. Megtanulta, hogy az önkéntes puskája csak hétfőtől szombatig lehet tiszta, vasárnapra okvetlenül beleesik egyetlen egy porszemecske, amely miatt aztán nem lehet kimenni a korzóra. Azt is megtanulta, hogy a bakaszkács marokrafogott grizesnudlija a világ legzamatosabb ennivalója. Megtanulta, hogy a káposztában talált pipacsutorát nem kell visszaadni a szakácsnak, hanem át lehet csempészni a másik önkéntes-konyha kondérjába. Sok mindent megtanult...

Aztán elindult vele és bajtársaival a vonat Szerbia felé. Csattogott, ment a vonat és Pápai Pista nézte az ismeretlen tájakat s amint a hegyek, völgyek, síkok és folyók suhantak visszafelé, úgy távolodott tőle a gimnázium, az otthon puha biztonsága is. Lelkébe lopakodott a tanterem közeli emléke és látta Ádám tanár urat a katedrán, amint a noteszben lapoz; és Pápai Pistát előtötte a vágy, hogy egyszer, csak még egyetlen egyszer ő felelhessen történelemből, meglátják: soha így még nem készült... Keze rácsúszott a Manlicherre, arcához szorította a hideg-hús acélsövet, átmarkolta a tusanyakát és visszagyűrte a szemébe lopakodó vízcsöppet, mert érezte, hogy ez a könnycsepp lenne az első, amit már szégyelnie kellene. A gyerekből férfi lett...

Az emlékezésnek még egy visszavillanó sugara megvilágította előtte a vén iskolaszolga alakját és Pápai Pista kissé megbánó-szánakozó mosolygással gondolt vissza a siklóra, békára, káliumra, meg arra, hogy min-dig ő lett az első az Otlaki fiú előtt...

Krusevác táján nyomult előre a zászlóalj, amikor Bátori őrmester azt mondta Pápai Pistának:

- Jön-e komitácsilesre, önkéntes úr?
- Hol vannak?
- Amott, az erdőben...

Elmentek komitácsilesre. Kúsztak a fák között s az erdő másik szélén Bátori meglapult. Az önkéntes mellé. De nem látott mást, csak néhány házat és a mezőn legelesző disznócsordát. Az őrmester célzásra emelte a puskáját.

- Mire lö? — kérdezte az önkéntes.
- Komitácsira!
- Én nem látom...
- Pedig ott van...

Ezzel eldőrdült a lövés, az őrmester pedig kifutott a mezőre, ahol egy zsíros koca visitva hempergett a fűben. Pápai önkéntes most már értette a dolgot.

- Ez hát a komitácsi?...
- Ez ám! — mondta az őrmester. — Jó paprikást vacsorázunk...

Pápai önkéntes akkor már rég túlvolt az első puska-pországon. Magakorabeli gyereklegényekből állott a szakasza. Ezek otthon messze lettek volna még a bicskázó-sortól, odakint azonban a katonaregula, meg a véres tusakodások nyomán egyszerre emberré lettek. Olyanokká, hogy senki különb náluk. Nem fogott rajtuk úttalan utak fáradtsága, fiatal bőrük melegen párába oszlott a

öngyilkosságok, azok végrehajtásának módja azért fontos tudnivaló, mert ezeknek ismerete sok, hiábavaló munkától mentesíti a nyomozót.

Az öngyilkossági szándékból végrehajtott cselekedeteknek vannak jellegzetes módjai, helyei. Ha most különös öngyilkosságról szólunk, akkor ez alatt azokat az öngyilkossági módokat értjük, amelyek a tapasztalati tényektől eltérnek s ezért azt a gyanút ébresztik, hogy nem is öngyilkosságról, hanem legalább is véletlen szerencsétlenségről van szó.

Szokatlan öngyilkosságot minden eszközzel el lehet követni. Eppen ezért célszerűség szempontjából egyenként tárgyalom az egyes eszközöket, hogy így könnyebben meg tudjuk azokat jegyezni, előrebecsátva mindjárt azt, hogy sokszor összetett (kombinált) öngyilkosságokról van szó, ahol tehát az egyik mód mellett a másikat is megtaláljuk; különösen abban az esetben, amikor az elsőnek elkövetett mód nem vezetett célhoz, legalább is nem olyan hamar, mint ahogyan azt az elkövetője akarta. Külső okok arra kényszerítenek, hogy mindent egyszerre megmagyarázó fényképek helyett leírást alkalmazzak; igyekszem ezt olyan világosan tenni, hogy ne menjen a megérthetőség rovására. Az esetek egy részét mégis fényképpel fogom bemutatni.

Lőfegyverrel elkövetett, szokatlan öngyilkossági forma volt az, amikor az öngyilkos egy, a marhák kivégzésénél használt, tölcseralaku eszközt helyezett a fejetejére s azt egy kalapácsütéssel elsütötte. Balkezevel rögzítette az eszközt a fejetejére s jobb kezével ütött rá a kalapácsra. Amikor ezt a különleges fegyvert elsütötte: abban a pillanatban egy korbát mellett állott. A fegyver elsütése pillanatában aztán eszméletlenül egy 4 méteres mélységbe zuhant. Azt lehetett volna gondolni, hogy egy,

a lépcsőn lefelé, az ember után jövő személy hirtelen a fejére tette s elsütötte ezt a fegyvert. Ezt annál könnyebben tehette volna bárki, mert a fegyver elsütése csak egy pillanatot vett igénybe, azonban egy hátrahagyott levélben az illető részletesen leírta, hogyan s hogy miért lesz öngyilkos. Enélkül valóban arra lehetett volna gondolni, hogy valaki más lötte agyon ilyen módon. Különös ebben tehát maga az eszköz, illetve a bemeneti nyílás helye a fejtetőn.

Hasonló ehhez annak az 52 éves embernek az öngyilkossága lőfegyverrel, aki hátul, a nyakszirti gumón lőtt be a fejébe s a lövedék a nyitott szájon keresztül hagyta el a fejet. Ez azért különös, mert éppen a megfordítottja a megszokott.

Sok csendőr gyakorlatában előfordulhatott olyan, lőfegyverrel történő öngyilkosság, ahol a fegyver maga nem is igazi fegyver, hanem lövésre többé-kevésbé alkalmas, rögtönzött fegyver, mint pl. kifúrt kapukulcs, vascső, gázvezetőcső, vagy más, pl. vízvezetékcsődarabok. Már maga a tény, hogy ilyen különleges fegyverrel történt az öngyilkosság: mutatja azt, hogy a fegyver kezelője maga készítette azt, vagy, hogy annak kezelésével tisztában volt s így nem nagy fejtörést okoz a sérülés eredetének kiderítése.

Egészen különös öngyilkosság történt az alábbi fényképen bemutatott esetben, ahol egy eltűnt, 51 éves embert az erdőben agyonlőve találtak. Hátul, a hajás fejbőrben, egészen a középpontban volt a bemeneti nyílás, azt követte egy olyan vízszintes löcsatorna, amely egy, a közelben álló fenyőfatörzsben szintén vízszintesen folytatódtott. Az öngyilkosság elkövetése csak úgy sikerülhetett, hogy az öngyilkos fejét lehajtva, sütötte el a forgópisztolyt, amelynek ereje aztán a golyót átütötte a kopo-

leges eső, nem vágta le őket az éhség és nem tudták, mi a félelem. Nem lehet ezekre a tizenkilencévesekre fájó — keserű és büszke sóhajlás nélkül visszagondolni. Szemükből kicsillan a suhanckor játékos derűje, üde gyerekarcuk még anyai simogatásra várt. Mozdulataikban még benne volt a kamaszos esetlenség, mikor csattogó igyekezettel vágták a kettősrendeket s vitték hajlott gerinccel a tengerhez hátizsákot és ferdére nyomta vállukat a puska. Mentek rajvonalan a srappellfelhők alatt és kúsztak fürgén a Jagodinára, ahonnan a földjük védelmében halálreszt, véres tekintetű szerbeket verték ki szuronnal. Ki gondolt közülük akkor arra, hogy ők minden hősök hősei...

Senki. Pápai Pista sem, pedig ő volt a parancsnok. Ő csak azt tudta és érezte, hogy megmarkolta a szívét valami, amikor Komóczi nem mozdult többé a gránátölésér peremén és Rinya-Kovács, meg a többiek rendre-rendre keresztet kaptak a nevük mellé a szakasznévsorban. Mire Szerbiát kitisztogatták, sokra nőtt a keresztes nevek száma, Pápai önkéntesre pedig rákövesedett a háború sara-vére. Arcára rávésődött egy kemény vonás és a lelkéből kiveszték Ádám tanár úr noteszének és az iskolaszolga zsörtölődéseinek az emlékei. Bajusz még alig serkedezett az orra tövében, de már öreg harctéri rókának számított...

*

Ezalatt otthon is nagy változások estek. A gimnáziumból kirekedtek a diákok. Kivitték a padokat a tantermekből és kórházi ágyakat állítottak helyükbe

s az iskolaszolga kísértete lett az épületnek. Lábujjhegyen jött-ment a hangtalan folyosókon. Elérte hát, hogy diákok nélkül maradt tanár és pedellus, kihalt a gyermekzsivaj az udvarról, de most már meg ebben a rémületes csendben nem találta helyét. És felsorakoztak emlékeiben a tavalyi, tavalyelőtti diákok, akik azóta csatáról-csatára vizsgáznak a világtörténelemből. Köztük az ő fia is...

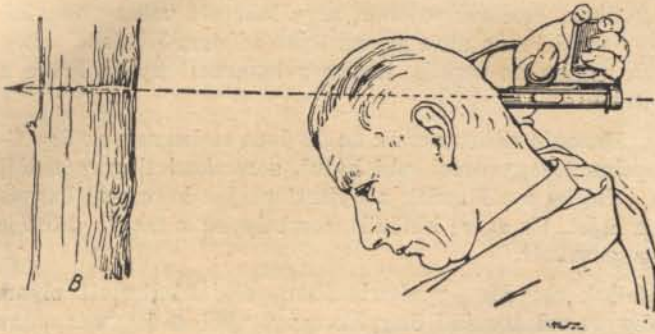
És eszébe ötlött gyakran, mind gyakrabban Pápai Pista, akire örök-haragot fogadott meg a templomban. Marni kezdte a lelkét a nehéz, gonosz fogadalom. Látott a kórteremmé változott tantermekben súlyos sebesülteket. Talán Pápai Pistát is ilyen sebbel köti most valamire... Vagy talán... talán nincs is már Pápai Pista... S ilyenkor az engesztelődés melege ömlött el rajta.

Egyszer aztán a két fiú hazajött szabadságra. Pápai Pista mellén a nagyezüst, az Otlaki-gyerek mellén a kisézüst fityegett... Erre az iskolaszolgában újra fellángolt a gyűlölet:

— Ebben is elől van!

Aztán visszamentek a fiúk a csatákba és Pápai Pista tüdejét egy hajnalon átütötte egy orosz puska-golyó. Kórházvonalat vitte haza s amint Otlaki a frissen jött sebesülteket szokása szerint sorranézte, az egyik ágyánál visszahőkölt. Az ágyon Pápai Pista feküdt csukott szemmel. Arccsontjára rátapadt a sárga bőr, a tüdő-lövések pergamentje... Otlaki térde megroggyant s remegve ereszkedett egy székre az ágy mellé. Sokáig nézte a sebesültet s halálravált arcára kiült a rémület:

nyán s így hatolt be a fenyőfába. A forgópisztolyt 3 lépésnyire, a fűben meg is találták. Kiderült, hogy az öngyilkos embernek kb. 60.000 pengőt kitevő biztosítása volt. (Lásd az alábbi ábrát.)

Különös egy 21 éves fiatalembernek az öngyilkossága is, amikor testének baloldalán, a has felső részén 6 lősrélést okozott s emellett egy 10 cm-es olyan mély metszett seb volt a nyakán, amely a 4. és 5. csigolya között a gerincvelőt is érintette. A hat haslövés közül 3 a májat sértette, egy pedig a rekeszizmot ütötte át, ez a fiatalember mégis 21 órát élt még.

Hasonlóan szokatlan volt az a lövési sérülés, amit egy fiatalembernél találtunk, ahol a nyakon elül egy, a közeli lövésnek összes hatástényezőit megtaláltuk azon a bemeneti nyíláson, amely a gyűrűporcnak megfelelően hatolt be a lágy részekbe. A kimeneti nyílás jobboldalt a nyakon volt, ahol sérétszemséket, inggombot és ingdarabokat is találtunk. A jobb hüvelyk- és mutatóujj füstcsapadékos volt, ezzel tartotta oda a csótorkolatot s a bal kézzel sütötte el a fegyvert. Szokatlan itt a bemeneti nyílás helye s az, hogy előzetesen a testrészt nem lett le-

meztelenítve, aminek pedig a gyilkosság és öngyilkosság megkülönböztetésénél tudunk be nagy szerepet. Ebben az esetben a fiatalember előkészülve is el tudta volna végezni öngyilkosságát s mégis úgy végezte el, mintha csak pillanatok állottak volna rendelkezésére.

Szokatlan a helye ama öngyilkosság elkövetésének, amelyben egy fiatal ember teljesen új ruhába öltözve, új kesztyűt húzva s magát kiadósan beillatosítva ismerőseinek a lakásába lopódzott s ott lőtte agyon magát. Reménytelen szerelme s még más, el nem intézett ügyei sarkalták a halálra.

Nem ritka dolog a lövési öngyilkossági kísérletnél az, hogy a várt halál nem következik be azonnal vagy rövid idő alatt s akkor egy más módon végrehajtott módot választanak, amely az eredményt biztosítja. Ezért aztán nem ritka dolog, hogy lősrélés mellett más sérüléseket is találunk, így különösen nyakmetszést, mint azt két fiatal embernél észleltük is.

A testnek azon a helyén, ahová nehéz, vagy kényelmetlen kézzel eljutni, aránylag ritkák a lősrélések. Hogy azonban ilyen is van, azt bizonyítja az az eset, amely olyan sok fejtörést okozott s amit az első fényképen mutattam be. Ehhez hasonló az a lősréléses öngyilkosság is, ahol az öngyilkos a fejetetején lőtt be, a golyó áthatolt a fején, kijött az állon s mert a feje előre volt hajtván, a golyó ismét behatolt a testbe a szegycsont felett, átütötte a szívet, rekeszizmot s a hasüregben akadt meg. Minthogy itt egyetlen lövésről s két bemeneti nyílásról volt szó, ezért ennek zavaró hatása lehet adott esetekben. Tisztázni természetesen nem nehéz, inkább csak szokatlan ez.

A szokatlan lősréléseknek leggyakoribb fajtája az, amikor kombinált módon vett véget életének az öngyil-

— Mi van a fiammal? Mi lett vele, ha ez itt így fekszik...

És álmatlan, szörnyű éjszakákon át várta a hírt, hogy a fia elesett. Pillanatig sem hitte, hogy másként is lehet. A verseny elérkezett az utolsó állomáshoz s mert a fia Pápai Pistával szemben hajszállal mindig alulmaradt, ez a hajszál most a fia életét jelenti... Be sem nézett azután a sebesülthöz. Kerülte még azt a folyosót is, ahol a nyolcadik osztály terme volt s abban Pápai Pista felnyitotta a szemét.

Kórteremben találta magát, de aztán ismerős lett ez a kórterem. Az ablak alatti öreg akácfán veréb pihentetett s Pápai Pista megismerte a csonka vén fát. A földkerekség számtalan sok akácfája közül megismerte ezt az egyet, mert ilyen csak egy van... Azt hitte azonban, hogy álom, amit lát, de mikor az öreg templom harangja megkondult, szíve hevesen verni kezdett. Bizonyosságra ébredt, hogy otthon van, a nyolcadik osztály tantermében...

Ha arra ébred, hogy az adamovkai tarlón fekszik így átlótt tüdővel s az erdősarokról géppuska szórja körül, ami elől nincs menekvés, lecsukta volna újra a szemét és várta volna, hogy történjék, aminek történnie kell. De itt, a nyolcadik osztály tantermében életre ébredni több, mint amennyit egy átlótt tüdejű sihederember száraz szemmel elviselhet...

Aztán lábbadozni, erősödni kezdett. Sorra látogatták tanárok, szabadságos régi cimborák. Jött mindenki, egyedül Otlaki, az iskolaszolga felől érdeklődött hiába. Az öreg iskolaszolga árnyéka lett a régi önmagának ez-k-

ben a víziós napokban. Pápai Pista megérkezése óta ugyanis nem kapott hírt a fiáról...

De aztán megjött a hír, még pedig maga az Otlaki-fiú, sértetlen erejében. Szabadságra jött. Az öreg iskolaszolga nem bírta el a váratlan valóságot, hogy a fia él. Mikor meglátta, összeesett. Aztán tolokocsiba kellett tenni, mert a szél megütötte az egyik oldalát s a tolokocsin bevittette magát Pápai Pistához. Ott volt a fia is.

A két fiú beszélgetett. Másként, mint azelőtt, hiszen velük közben nagy dolog történt: bajtársak lettek. Otlaki csak nézte, hallgatta őket. Nézte a szép, derék fiát s azt a másikat, amint sápadtan hever az ágyon. Nézte a két fiút és az emlékezetében felsorakozott a nyolcéves versengés, a gyűlöletbe torzult verseny minden keserősége. Az iskolaszolga álma: hogy osztályelső legyen a fia. soha valóra nem válhatott, de most... Most mégis az ő fia maradt felül...

Bekövetkezett hát, hogy a másik maradt alul és különös: Otlaki, a vén iskolaszolga most mégsem érzett örömet ezen a sokszor megimádkozott alulmaradáson. Balkezét, amely még engedelmeskedett az akaratának, rátette Pápai Pista karjára és engesztelően, vigasztalóan mondotta:

— Azért az én fiam mindig gyengébb volt latinból...

És Pápai Pista elmosolyodott, mert tudta, hogy az öreg iskolaszolga sok év hitét, hiúságát és keserűségét adta most neki ajándékba. Ennél többet nem is adhatott volna.

Vitézavatás a Margitszigeten: Az avatásra várók csoportjai.

(Schäffer felv.)

kosjelölt, azaz a lő sérüléseken kívül még más, ugyancsak hatásos cselekedeteket visz végbe, mint pl. egyúttal mérget (phosport, cyankálit) vesz be, csónakban, parton lövi magát föbe, stb.

Egy esetben az öngyilkos arcába lőtt s guggoló helyzetben akasztotta fel magát.

Hegyes s legtöbbször éles eszközzel is történnek különös öngyilkosságok. Egy elkeseredett angol fejébe vadászkést vert, amelynek pengéje beletört a koponyacsontba. Minthogy a késpenge az agynak élettani szempontból nem fontos részét sértette meg s nagyobb koponyaüri vérzést sem okozott, kihúzni azonban a fejéből nem bírta a betört pengét: feltette a cylinderét orvoshoz ment, s csak három hét múlva halt bele sérülésébe.

Különös egy asszonynak az esete, aki háromszor a májába szúrt, majd konyhabárdal a homlokára és halántékára mért súlyos csapásokat, addig, amíg eszméletlenné nem vált. Természetes, hogy a tarkójára is mérhet valaki súlyos csapásokat éles, vágó eszközzel, mint ahogy az egy bulgáriai esetben történt, ahol az illető öngyilkos ácsbárdal számos olyan vágást mért a tarkójára, amelynek eredménye az lett, hogy a tarkócsontjából féltényérnyi kiesett a boncolásnál.

Nem ritka dolog, hogy valaki agyonszúrja magát. A sérülések ilyenkor a testfelületen, elől vannak. De nem minden esetben. Feltűnő az, ha a sérülés a hátán van az öngyilkosnak, mint egy kopenhágai eset mutatja, egyben az is feltűnő, ha az öngyilkos nem mezteleníti le azt a testrészt, ahová szúr. Egy esetben egy orvostanhallgató a főtárgyaláson pillanat alatt mellbeszúrta ma-

gát egy bonckéssel, amikor kihirdették előtte az elmarasztaló ítéletet. Itt természetesen nem volt ideje arra, hogy levetkőzzék, mint ahogyan nincsen ideje a tettenértnek sem arra. Feltűnő és szokatlan, de mégis kizárható az idegen kéz szerepe azokban az esetekben is, mikor nagyon nagy számú szúrt sérülés van jelen. Vannak olyan esetek, ahol egy öngyilkos testén 145, majd 285, végül pedig egy esetben 300 késszúrás volt az illető öngyilkosokon.

A metszett sérülések öngyilkosságok sem ritkák. Itt egészen szokatlan jelenség, hogy mennyi ideig marad cselekvőképes az öngyilkos. Mintahogy átmetszett nyakkal még ide-oda jár az illető, az a benyomás maradhat vissza, hogy megtámadás után menekült bántalmazója elől s így gyanút kelthet a vérfecskendezés, csorgás, stb. Ismerünk olyan esetet, mikor egy öngyilkos átmetszette a nyakát, majd a helyszínről visszatért a városba, ahol fejszével előlről fejbeverte magát. Egy asztalosmester pedig, aki a nyakát a mezőn metszette át, eldobta a borotvát, egy csürben elbujt, ahol egy napot és egy éjjelt húzott ki farkasordító hidegben, a következő reggel viszont a városba, összeesett, beszállították a sebészeti osztályra, ahol részegnek tartották s haza akarták vezetni. Csak ekkor vették észre a nyakán a sérülést s vitték kórházba, ahol 14 nap múlva meghalt. A nyak elől egészen a gerincoszlopig át volt metszve.

Kétoldalra helyezett borotvával metszette el a nyakát egy 60 éves ember, úgy, hogy a borotvákat egyszerre húzta végig a nyakán két oldalt.

62 éves asztalosmester herezacskóját annak tartal-

mával együtt lemetszette, mert úgy gondolta, hogy annak eltávolítása halálos. Egy orvos a halántéki ereit metszette fel, még pedig halálos eredménnyel.

Harántul metszette át a nyakát egy asszony, ráadásul még kézzel kiszakította gégejét.

Fiatalasszony a nyakát átmetszette, de előzőleg szájába rongyot gyömösölt, azzal az elhatározott szándékkal, hogy nem fog segítségért kiáltani. Kézenfekvő a gondolat, hogy ha valakit átmetszett nyakkal találnak, akinek ezenfelül a szája is be van gyömösölve: idegen kéz hatására halt meg. Holott, amint a példa mutatja, lehet öngyilkosság is.

Gyakori eset, hogy valaki a hasát metszi fel. De, hogy olyan eszközzel tegye ezt, amely köztudomás szerint nem alkalmas erre: az nagyon ritka eset s mégis megtörtént, hogy egy ember Gilette-pengével metszette fel a hasát. Ehhez járul még az is, hogy az ilyen öngyilkos még a beleit is le- illetve kimetszi, annyit amennyi éppen a kezéigébe akad.

Elmebeteg ember a szívtáját száraz kenyérhéjjal felkarcolta s az így kapott sebben aztán egy letörött faglyal turkált, nyilván szívét kereste.

Elkeseredett nő előesett méhét vágta le konyhakkal és elvérzett. Lázás állapotban egy katona felvágta az ereit, egy másik beteg pedig, akinek állandó vizeletcsurgása volt, annyira elkeseredett, hogy az összetört vizeletes üveg darabjaival metszette el a nyakát.

Egy öreg ember, akit félig átmetszett nyakkal a félreeső helyen találtak, nem akarta beismerni az öngyilkosságot, hanem azt mondotta, hogy egy idegen jött be s az akarta nyakát átvágni. Azután megtalálták az ember tulajdonát képező zsebkést, aki ennek dacára is állhatatosan tagadott. Elmebajosnak bizonyult.

Egy középkorú férfit bezárt szobájában találtak felakasztva. Az akasztókötél a nyakon levő metszett sérüléseibe illett bele; a tükör előtt s általában mindeütt, a kályha mögött is bő vérzési nyomok, amelyek az öngyilkos kezeitől s lábbelijétől származtak. Állatorvost széken ülve találtak halva. Nyaka baloldalán egy igen finom metszett sérülést fedeztek fel, amelyen keresztül egy ú. n. inmetező kést szúrt be s nagy nyaki ereit átmetszette.

A kombinált öngyilkosságok nem ritkák. Amilyen gyakoriak, éppen olyan változatosak az eszközök is. Volt olyan eset, ahol az öngyilkos kezeit és lábait összekötözte, lábait ezenkívül olyan zsákba kötötte be, amelyet előzőleg vasdarabokkal terhelt meg. Ugyancsak összekötötte kezeit és lábait az az öngyilkos, aki vízbeugrás előtt száját is betömészelte.

Tífuszos beteg fejszével előbb többször fejbevágta, majd felakasztotta magát.

Egy másik öngyilkos fojtogatta magát, számos szúrt sebet ejtett magán, végül pedig ugyancsak fejszével verte magát fejbe.

Magasból ugrott le egy leány, aki foszforos gyufadort ivott. Ehhez hasonló az az eset, ahol egy férfi kénsavat ivott, majd egy tetőablakból ugrott le. Egy másik férfi nagyon súlyos állapotban felkereste a klini-

kát, ahol előadta, hogy többen megtámadták, egy emésztőgödörbe dobták. Meghalt; boncolásnál bántalmazásnak nyomát nem, de kéksavmérgezést lehetett megállapítani. Ez már beletartozik az öngyilkosság színlelésébe is, mint az a hasonló két eset, ahol cianálal mérgezte meg magát egy férfi, aki kávéházban barátaival megszokott kártyajátékát folytatta, amikor hirtelen összeesett és meghalt. Ugyanezt tette egy tönkrement gyáros is, aki a villamoson halt meg ilyen módon, majd pedig egy előkelő hölgy is, aki az opera páholyában ülve hirtelen rosszullett s meghalt.

Fiatal leány úgy követett el öngyilkosságot, hogy végelbe poloskairtószerrel folytatott be (a poloskairtószer ebben az esetben alkoholos szublimátoldat volt).

Házaspár fejét faládba dugta, alulról a ládába világítógázt vezettek, majd más esetben az öngyilkos szájába vette a gázvezető gumicsövet, vagy más esetben azt az öngyilkosjelölt egyenesen az arcára ragasztotta.

Kloroformot tartalmazó üveget orvos ragtapasszal az arcára erősített, egy másik esetben pedig az öngyilkos gyógyszerész kezeit úgy szíjjazta hátra, hogy azokat mozgatni sem tudta s úgy lélegezte be a kloroformgőzöket.

A háború alatt nagytömegű lenyelt cigarettadohánytól egy ember nikotinmérgezésben halt meg.

Orvos merevgörccs-ellensavóval mérgezte meg magát s alig lehetett megmenteni.

Sokszoros inzulinnal (a cukorvizelés ellenszerével) mérgezte meg magát egy házi kezelésben levő beteg. Tettét megbánta s amikor már kezdte magát nagyon rosszul érezni, hamarosan bevett kétkanálnyi cukrot és meggyógyult. Ez az eset azért érdekes, mert bizony ilyen módon gyilkosságot is lehet elkövetni, annak semmi nyoma nem marad vissza s a mérget kimutatni nem sikerül.

Mérgezés is előfordul, mint az összetett öngyilkosságnak egyik formája: nyakán szakadt zsineggel, megfojtva találtak egy erdészt, a zsinegnek szakított vége volt, futóhurkot alkotott a holttest nyakán. Zsebében egy halálfejes „kénsav” felírású üveget is találtak. Kezén semmiféle sérülés nem volt, csupán csak az arcon volt kevés hámledörzsölés. Minthogy a huroknak a jellege nem zsinegelés, hanem megfojtásos, azaz akasztásos volt s minthogy mellette a kénsavat tartalmazó üveget is megtalálták: azért tételezték fel az öngyilkosságot. Ennek az embernek az egyik combcsontja is el volt törve s így aztán meg lehetett állapítani az öngyilkosság módját is: nevezetesen annak a fának a tetejére akasztotta fel magát az illető, amely mellett találták. A holttest később lezuhant onnan s így esett le a fa tövébe, eltörve egyúttal a combcsontját is.

Az összetett öngyilkosságoknak egyik módját alkotja az, amikor más mellett még idegen testeket is lehet az illető szerveiben találni: 46 éves mechanikus késpengét nyelt, halálos eredmény nélkül. Majd egy másik esetben az öngyilkos zsebkendőt nyelt, amivel nyilván belső légutait akarta eltömészelni, de ahelyett valóban lenyelte azokat s azok a természetes úton el is távoztak szervezetéből.

Volt már olyan eset, amikor az öngyilkos foszfort és lúgot egyszerre ivott, majd számos, nyitott biztosítót nyelt le, utána pedig letört horgolótűket vett be, amíg végre hosszú idő múlva általános gennyvérzésben halt meg, a tűket pedig boncolásnál lehetett szervezetében megtalálni a legkülönbözőbb helyeken. Más esetben

Kevesebbet félj, többet remélj; kevesebbet egyél, többet rággj; kevesebbet nyögj, többet lélegezzél; kevesebbet beszélj, többet mondj, kevesebbet gyűlölj, többet szeress és minden jó dolog a tiéd lesz.

LORD FISHER.

az öngyilkos szövetdarabokat, nyers bőrdarabokat és harisnyákat nyelt le. Ezeknek az idegen anyagoknak a festékanyaga megfestette belső részeit is.

Az, hogy, különösen elzárásra ítétek, számos, hegyes, mindenféle, a kezük ügyébe eső hegyes tárgyakat nyelnek le: nem tartozik a szokatlan öngyilkosságok közé s azért erről nem is teszünk hosszabb említést.

Az öngyilkosságnak öncsonkítással járó formái sem ritkaságok, de, minthogy durva sérülésekkel járnak együtt, könnyen idegen kéz szerepére utalhatnak. Például eskóros rohamban szenvedő beteg éjjel a takaró alatt a heréjét kiszedte és a szájába vette. A herezacskót egy darab dróttal szakította fel, feltűnés nélkül, a melllette fekvő ápoló semmit észre nem vett. A bőrnek a felszakítását aztán körmével folytatta, nem halt bele, hat hét múlva meggyógyult. Majd a másik heréjét is kivette, pusztán csak a körmeivel szakítva fel a herezacskó bőrét. Két hét alatt most is meggyógyult. Hasonlók ehhez azok az esetek, amelyekben az öngyilkosok végtagjaikat vágják le, amiből azután legtöbbször halálos elvérzés indul meg, mint abban az esetben, amit a 2. ábrán közlök.

2. ábra

A nagyon súlyos sérülés miatt először gyilkosságra gondoltak, a további nyomozás kétségtelenül kiderítette, hogy öngyilkosságról van szó, mert az asszony évekkel ezelőtt földet vásárolva s rosszul gazdálkodva mindig attól rettegett, hogy a kis birtok hamarosan újra kerül. Minden gondolatát erre az aggodalmára összpontosította s a tett elkövetése előtt 14 nappal már mondogatta, hogy ő ezt túl nem éli. A tett elkövetése napján férje látta is az asszonyt az istállóban a fatönk mellett ülni, majd a fejszét bal hóna alá fogva, az asszony ide-oda járkált az istállóban s férjének arra a kérdésére, hogy mit csinál, azt válaszolta: „El innen ezt (a kezére mutatott) s a pincébe vele! Mégis csak szép halálnak kell lennie annak, ha kezem már a pincében fekszik...” Tehát valóban öngyilkosságról van szó, amelynek egyes részleteit az asszony pontosan átgondolta s hosszas töprengés után azt végre is hajtotta. Ilyen nyakas és brutális módon csak öngyilkosok cselekszenek, jóllehet ritka dolog az, hogy nő kövesse el ilyen véres, durva öncsonkítást.

Ez az eset nem egyedülálló: ismerünk olyan esetet is, ahol az illető a félkezét levágta, majd utána magát felakasztotta. Majd meg olyant is, ahol a kéz levágása után az illető vízbeugrott s ott lelte halálát.

Különös, jóllehet nem nagyon ritka eset az sem, amikor az öngyilkos hegyes tárgyakat ver testébe. Ilyen annak az embernek az esete, aki 3 szeget vert halánté-

kába, a két első elgörbült, a harmadik bejutott a koponyájába. Minthogy a halál nem állt be azonnal, vizes borogatást tett fejére, amikor azonban kibírhatatlan fejfájásai támadtak, karján felmetszette az ereket. Fejében egy 8 centiméter hosszú, 3 mm. széles, 47 gramm súlyú szeget találtunk boncolásnál. Halálát agyhártyagyulladás okozta.

Egy cseh katona esetét is ismerjük, akinek nem nagyon ízlett a katonaiélet s ezért leugrott az első emeletről. Semmi baja nem történt. Ekkor bemászott a ravatalozó helyiségbe, ahol a nagy gyertyatartónak a gyertyát tartó két nagy szeget kicsavarva, azokat fél-téglával a fejébe verte, még pedig egyet előlről, a másikat hátulról. Az egyik szeg 63, a másik 87 mm. hosszú volt s csak igen nehezen lehetett eltávolítani a fejből. Az ember három hét múlva halt meg agyhártyagyulladásban.

Másik esetben gyengeelméjű ember 5 drb, egyenként 43 mm. hosszú és 4 mm. széles szeget vert fejébe, anélkül, hogy valami baja lett volna; egy következő esetben pedig 8 cm hosszú szeget vert fejébe az öngyilkos, fapapucs segítségével.

Egy esetben az öngyilkos aluminium pipacsutoráját döfte a mellkasába a szív táján. 24 óra múlva kiment a mezőre dolgozni, a 12. napon halt csak meg, a pipa csutoráját a szívben találták meg. Nem ritka dolog, hogy — különösen nők — elrejtik az öngyilkosság helyét s lógó emlőjük alatt finom tűvel egészen a szívig szúrnak be, mint azt egy olaszországi eset bizonyítja, ahol a beszűrást csak a leggondosabb vizsgálattal lehetett megállapítani, egyben azonban a tűt a szívben meg is lehetett találni.

Belső légutat szénával, majd egy másik esetben gyapjával tömeszelte el egy öngyilkos, egy másik pedig cipészcsírral bekent papirossal ragasztotta le az arcát, amelynek eredménye aztán az lett, hogy az illető megfulladt. Ez az öngyilkossági mód nagyon hasonlít ahhoz, amit Japánban a gyermekölésekkel kapcsolatban üznek: nevezetesen, hogy a megszületett gyermekek arcát megnedvesített selyempapírral takarják le addig, amíg a gyermek meg nem fullad. Ezután a papírt leveszik s ennek a gyermekölési módnak semmiféle nyoma a kicsiny holttesteken nem marad.

Biharmegyében egy asszony a fejét hidegvízzel telt fazékba dugta s addig tartotta benne, amíg eszméletét veszítette és megfulladt. Egy ember télen lakásának összes ablakait kinyitva, szobájába havat hordott, majd levetkezve ráfeküdt s reggelre megfagyva találták.

Az ember nem is gondolná, hogy saját kézzel való megfojtás is van. Egy ember ágya előtt ülvé, kezeit térdre támasztva, nyakát úgy szorította össze, hogy az arca az ágyon feküdt. Tulajdonképpen nem is tiszta önmegfojtásról, hanem kombinált fulladásos halálról van szó.

Fiatalember hátával úgy feküdt egy ládában, hogy lábai kilógtak. Testén ágytakaró volt, amelynek egyik csücske a szájába volt gyömöszölve, fejére lábszákat dobott, nyakán pedig egy megcsomózott, szűkre húzott zsebkendő volt kötve.

Megzsinegelhetik magukat olyan személyek is, akik

Művelt ember társalgásából hiányzik az ember-szólás, a pénz, az ember állati dolgai, a dicsekvés, a tisztálkodás, az emésztés, sértegetés. Mindenki azon igyekszik, hogy jelenléte a másinak kellemes legyen.

GARDONYI GÉZA

3. ábra

egyik vagy másik kezükre bénák. Ilyet észleltünk két esetben: egyszer egy, csak járni csúszkálva tudó ember, aki csaknem teljesen béma volt, másik esetben egy aszszony, aki nem tudta mozgatni a jobb karját s mégis meg tudta magát zsinegelni.

Bécsben egy orvos dróthuzalra akasztotta fel magát, jöllehet jobbkarját vállizületben kioperálták.

Zsinegelés mint öngyilkossági forma még úgy is előfordul, hogy az öngyilkos lábával feszíti meg a zsineg egyik végét annyira, hogy az éppen elégséges a halálhoz.

A zsinegeléshez hasonlít az a módja is az öngyilkosságnak, amikor egy beteg az ablak rácsai közé szorította a fejét, a vízszintesen haladó vasrács nyomása elég volt a fulladásos halálhoz. Úgyis fordult már elő öngyilkosság, hogy egy leány kötelet tekert a nyakára, ennek egyik végét egy szőlőtőkéhez, másik végét a szabadon legelésző birkához kötötte; amilyen mértékben távolodott a birka, olyan mértékben húzódott össze a zsineg a leány nyakán, amíg megfulladt.

Elektromos árammal is történnek manapság öngyilkosságok. A 3. ábra ilyen öngyilkosságot mutat be, ahol a férfi a csuklójára tekert fémszalagocskáknak a végére követ kötve, azt magasfeszültségű áramot vezető drótra dobta.

Robbanóanyagokkal történő öngyilkosságok is vannak. Egy férfi robbanóanyagokkal telt, kicsiny kezikof-

ferre ült, amelyhez gyújtózsínórt szerelt fel s azt meggyújtotta. Testét a robbanásos tölcseről 300 méternyi távolságban darabokra szaggatva találták meg.

Ismerünk olyan, robbanóanyaggal elkövetett öngyilkosságot is, amikor egy férfi puskaporos üveget dugott a szájába s azt gyújtotta meg, majd egy bányász esetét, aki dinamitpatront tett a mellkasára, egy gyógyszerész pedig nitroglycerint helyezett mozsárba, amely nemcsak testét, hanem egész üzletét rombadöntötte. Máskor a mellényzebben robbant a dinamitpatron, egy ízben pedig ráült az öngyilkos. Egyízben a szájba vett dinamitpatront gyújtotta meg az öngyilkos. A csontok és lágyrészek apró darabkára szaggatva mindenfelé eljutottak. Ismerünk olyan esetet is, amikor valaki a száját puskaporral tölte tele és meggyújtotta.

Végül pedig megemlítem egy idősebb férfi öngyilkosságát, aki tarkóján számos, fejszétől eredő olyan vágott sebet ejtett, amely halálhoz vezetett. Ezt mutatja a 4. ábra, ahol a fejszét is látni lehet.

A szokatlan módon végrehajtott öngyilkosságok zavarba hozhatják a nyomozót, mert a mód, a testhelyzet, a sérüléseknek a testen való eloszlása, azok keletkezése, a hely, ahol az öngyilkosságot elkövetik, az a ravaszul kiészelt mód, amely szerint elkövetik, mind arra mutatnak, hogy idegen kéztől erednek a sérülések. Ha azonban figyelmesen vizsgáljuk a sérüléseket, általában a módot, ahogyan azok létrejöttek: akkor a hasonló esetben tett

4. ábra

tapasztalatok, a körülmények, az esetleges tanuvallomások alapján az ilyen kétséges eseteket is tisztázni lehet.

Fontos dolog azonban ilyenkor, hogy a holttest megtalálásának a körülményeit úgy őrizzük meg, hogy semmiféle változtatást ne eszközöljünk, mert ez bizonyos esetekben helyrehozhatatlan zavarokra, az eset teljes tisztázásának megnehezítéséhez, illetve lehetetlenségéhez vezetnek. Meglepetést nem mutat a csendőr, hanem a hallottak és látottak alapján megkísérelti azonosítani az adott esetet s nem gondol mindjárt idegen kéz szerepére, mert a fent mondottak alapján alig lehet találni olyan idegen kéztől eredő elváltozásokat, — akár halálosakat, akár nem — amiket önkezűleg utánozni ne lehetne.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cifraságok helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Az eszköznymok.

Írta: vitéz RIDEGH RAYMOND őrnagy.

(Befejező közlemény.)

Még a fúrók fúrési nyomainak a sajátosságai alapján is azonosítható a használt szerszám, mert a fúrók kiképzése sokféle s így az általuk okozott elváltozások, a fúrótok oldalfalai, de még inkább azok fenekei is különfélék. Ilyen alapon a furatok beható vizsgálatából megállapíthatók egyrészt a fúró fajtája, másrészt a bizonyos fúró rendellenességei.

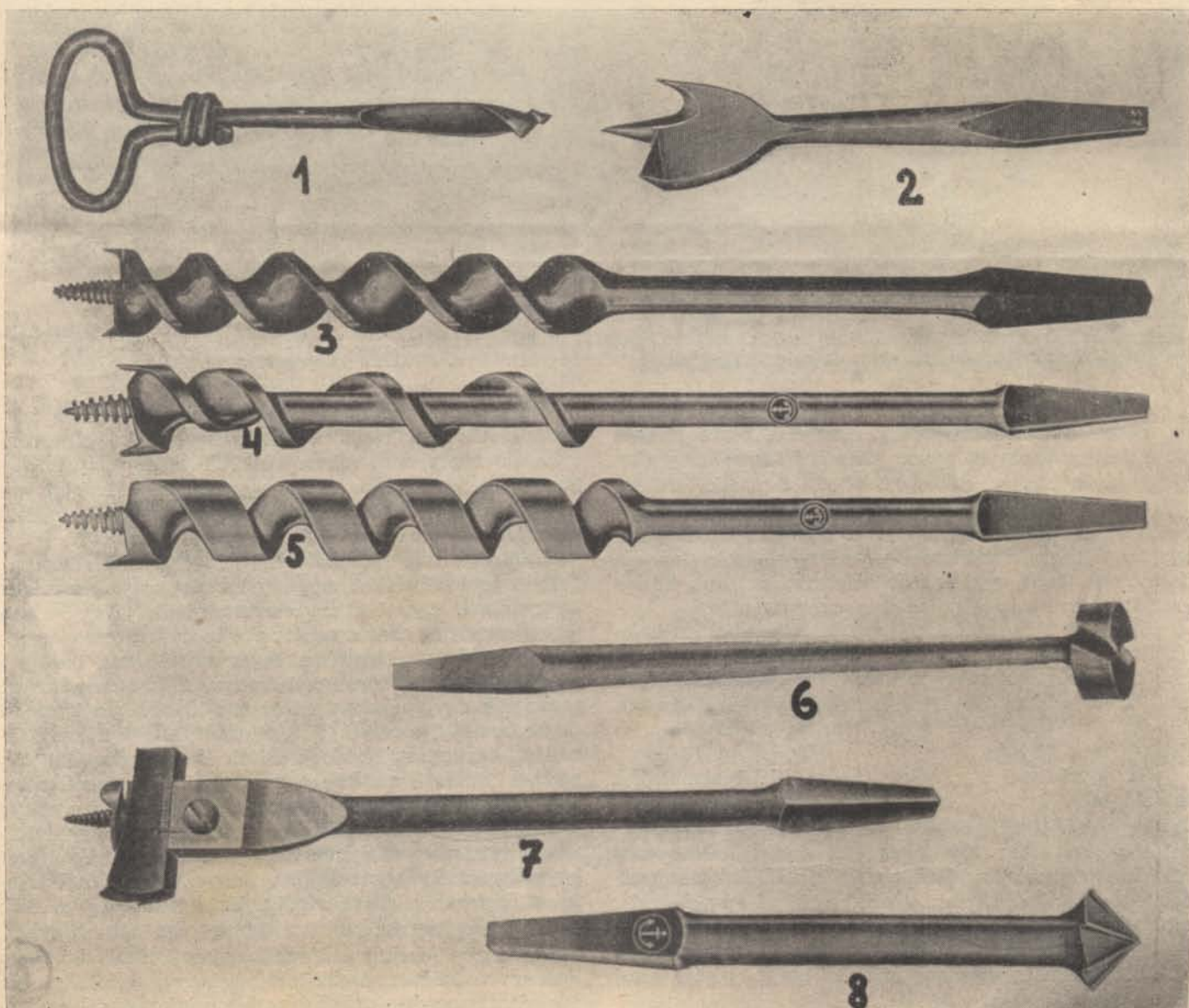
A megmunkálendő anyag minőségének megfelelően megkülönböztetünk fa- és fémfúrókat.

A fafúrók közül legelterjedtebbek a kézzel kezelhető göbözött fafúrók (szegfúrók), amelyek különböző átmérőjű éles élű csavarmenettel vannak ellátva és hegyben végződnek. Ha ilyen fúrók által fúrt lyukat kettévágunk, hegyes lövedékhez hasonló furatot találunk.

A többnyire kézigéppel (amerikánerrel, mell- vagy pergőfurdanccsal) forgatott nagyobb fúrók főbb fajtái

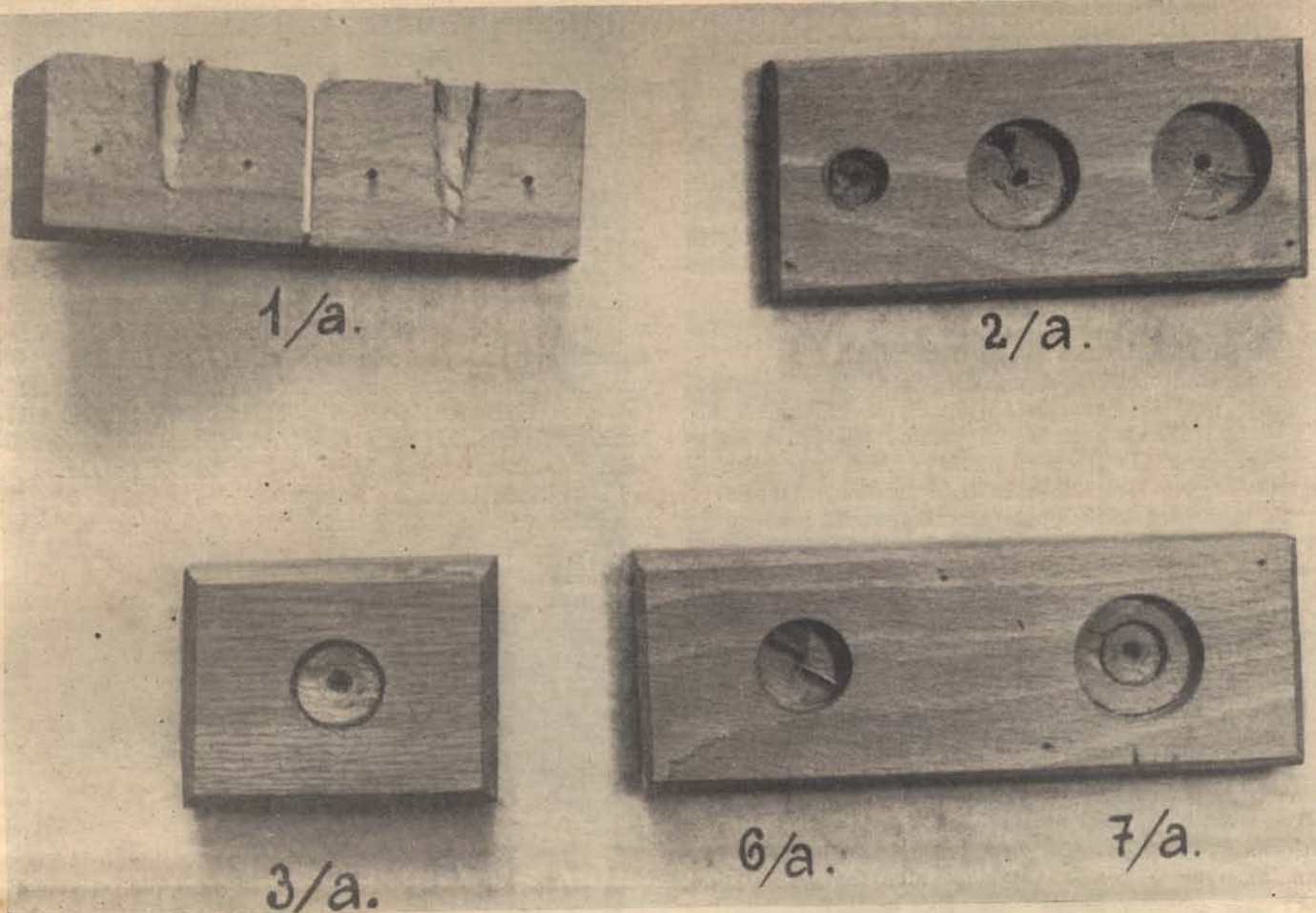
a facsigafúrók (kigyófúrók), a központfúrók, az egyetemes fúrók és az állítható központfúrók. (5. sz. ábra).

A facsigafúrók szára tompa élű csavarmenettel, melynek feladata a kivájt faanyagot forgásával a furatból kibányászni. E csavarmenettel két szimmetrikusan elhelyezett metszőkéscben végződik. A metszőkéscskéknek két-két élük van, az egyik vízszintes, a másik függőleges irányban vágja, illetve emeli fel a fa anyagát. A fúró vége meglehetősen erős, csavarmenettel tűske, mellyel a fúró a fába befúrja magát, az egész fúrot mintegy behúzza a fába. Az ilyen fúró furatát vizsgálva, sörétes vadásztöltényhez hasonló üreget találunk, melynek oldalain alul két egymással szemben fekvő és a furat hossz tengelyével párhuzamosan vezető kiemelkedő lépcső van. Itt álltak meg a metszőkések a fúrás beszüntetésekor. A furat fenekén pedig köröskörül barázdát találunk, melynek két egymással szemben fekvő lépcsőfoka szintén azt jelzi, hogy a fúrónak két metszőkése volt. E közös barázda középpontjában erőteljesebb tölcsér van (a fúró tűskéjének lyuka), mely csavarmenettel. (6. sz. ábra.)

5. sz. ábra.

Fúrók: 1. göbözött fafúró (szegfúró), 2. központfúró, 3., 4., 5. fa-csigafúrók, 6. egyetemes fúró (Forstner), 7. állítható központfúró, 8. süllyesztőfúró.

6. sz. ábra.

A furatok belsejének különböző alakjai: 1/a. szegfúró furatának hosszmetSZete, 2/a. három különböző méretű központfúró furatának feneke, 3/a. fa-csigafúró, 6/a. egyetemes fúró, 7/a. állítható központfúró furatának feneke.

A központfúró törzszerű, háromélű tuskében végződik, szárán nincs csavarmenet, hanem a túske mellett két szárny. Az egyik szárny éles élű túske, mely függőleges irányban az elővágást végzi, a másik szárny szélesebb és behajlított, vízszintesen fekvő éle pedig rétegenként metszi és felemeli a fa anyagát. E kiképzésnek megfelelően a fúratban oldalt, valamint a fenéken vízszintesen csak egy lépcsőt találunk, a fúrat közepontjában levő tölcser pedig nem csavarmentes.

Használt fúróknál a késecskék elkoztak, az időnkénti utánaélesítések továbbra lekerekítették a metsző tuskék és késecskék hegyeit, ennek következtében a fúrat hengeralakú oldalfalai és fenéklapjai találkozásánál nem keletkezik derékszög, hanem teknőalakú, le-gömbölyített kivágás.

Az egyetemes (Forstner) fúrónak bőrlukasztóhoz hasonló, alul körös pengében végződő kerek feje van, melyen oldalt két ferde irányban vezető éles élű meg-szakítás van (ezek végzik az oldalvágást), alul pedig a fej kivájt kerek üregét két ellentétes állású éles met-szőkés osztja ketté, ezek végzik a függőleges irányba ható vágást és a rétegek felemelését. Az ilyen fúró fu-ratának fenékén nem keletkezik körös barázdá, hanem csak két felemelt forgács, a közepén pedig egészen kicsi lyuk.

Az állítható központfúró egy, a kigyófúróhoz ha-sonló erős, csavarmentes hegyben végződik, előlött egy vízszintes és egy függőleges kis késecske, még feljebb pe-dig egy harántállású nagy és széles kés van, mely a kívánt

fúratátmérőnek megfelelően csavarral állítható és rögzíthető, illetve a kés kicserélhető. Ilyen fúró fúratában a fenék középpontjában a tuskétól eredő csavarmene-tes tölcser látható, e körül egy emelettel feljebb egy körös barázdával körülvett gyűrűs emelkedés és ezenkí-vül újabb és magasabb lépcsős gyűrű következik.

Vidéken vagyonrongálásokat úgy szoktak elkövetni, hogy a gyümölcsfákat megfúrják, mire azok lassanként elso rvadnak. Egy esetben cseresznyefákat fúrt meg a tettes, amelyek a szomszédos veteményes kertbe árnyé-kot vetettek. A fúratokba lugot vagy savat öntött s utána a lyukakat agyaggal betapasztotta. A nyomozó csendőrök a gyanúba vehető szomszéd házában központi fúrot találtak, amelyet a furatokból kivett néhány fa-rosttal együtt szakértőnek adtak át megvizsgálás vé-gett. A szakértő a fúróban nem talált faanyagot, a fa-rostok vegyvizsgálatnál sósavra reagáltak ugyan, de ez sem képezett bizonyítékot. Ezért a szakértő egy fatör-zset követelt be, amelynek fúratát megvizsgálta. A fúrat hosszában széthasított fatörzs hengeralakú fúratot mu-tatott egészen a fúrat végéig. Ez a lelet hegyes fúró használatát kizárta, mert a furat vége nem hegyben, hanem lapos fenékű, vadásztöltényhez hasonló köralakú lyukban végződött. A fenék közelebbi vizsgálatokor két egymással szemben fekvő lépcső mutatkozott. Ilyen lép-csők jellegzetesek az ú. n. kigyófúrókra, amelyeknek két metszőkésecskéjük van. A gyanúsítottól őrizetbe vett ú. n. központi fúrónak csak egy vésőszárnya (metsző-kése) volt s így ez a fúró nem jöhetett számításba,

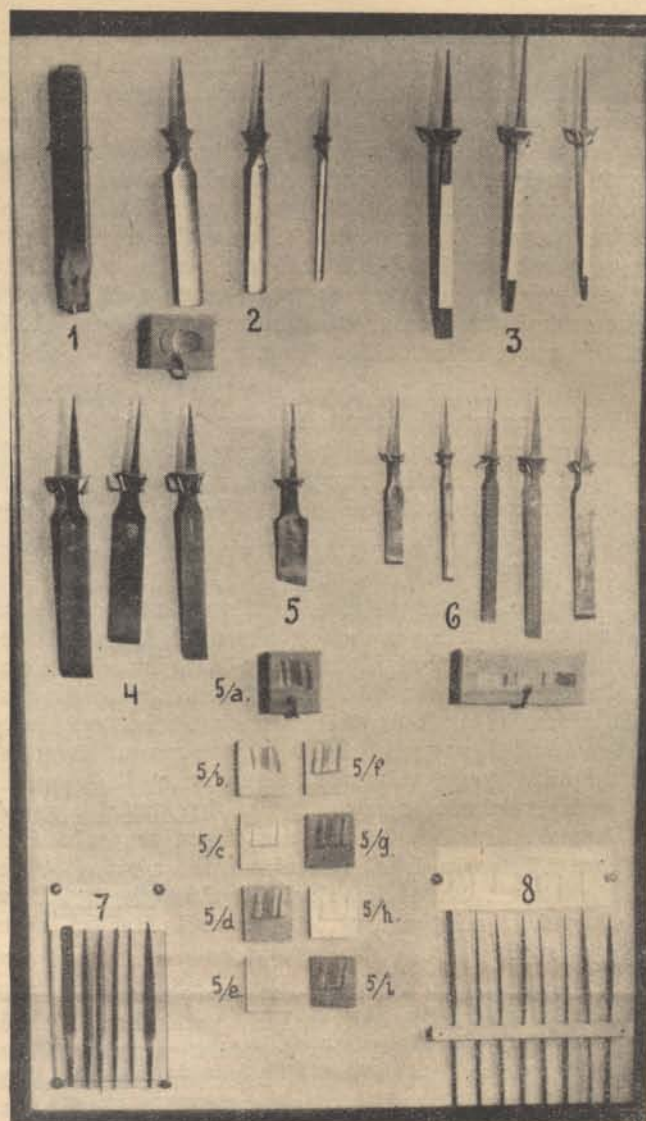
annál kevésbé, mert a központi fűrők közepén csavarmentes tüskében végződnek s így a fúrat fenekén központi fekvésű csavarmentes lyukat idéznek elő. Megfigyelték azonban még, hogy a fúrat fenekén az alap és körfal szögei nem voltak élesen derékszögben kivájva, mint pl. a töltényhüvelyben, hanem a szög teknőszerűen ki volt gömbölyítve. Ebből arra lehetett következtetni, hogy a fúrónak két késecskéje használt volt, a kopás és többszöri köszörülés következtében különösen az egyik késecske megrövidült és éle legömbölyödött. Az újabb házkutatás alkalmával az egyik fészében találtak is ilyen kigyófúrót, mire a gyanúsított tettét beismerte.

A fűrész nyomai betöréseknél, vagy rongálásoknál (gazdasági eszközök, bútorok stb. szétfűrészélése), továbbá egyes emberek élete és testi épsége elleni bűncselekményeknél (pl. lépcső, létra, deszka stb. észrevétlen megfűrészélése) játszanak szerepet.

Fűrészről származó nyomoknál ritkán sikerül az azonosítás, mert ritkán maradnak vissza jellegzetes nyomok. A befűrészelés szélessége, a horony nem a fűrészlap vastagságától, hanem a fogak magasságától és oldalra való kihajlítottságuk fokától függ. Fémfűrészlapoknál általában a horony másfélszeres, fafűrészeknél pedig a horony háromszoros szélessége a fűrészlap vastagságának. Ha tehát pl. fémfűrészről a horony 1,5 mm széles, úgy a fémfűrész 1 mm vastag lehetett. Ezek azonban csak hozzávetőleges meghatározást engednek meg.

A fogak nagyságát és egymástól való távolságait a horony fenekén és a hasítás oldalfelületein meg lehet ugyan állapítani, de ennek a megállapításnak gyakorlati haszna nincs. Értéke csak az olyan elváltozásoknak van, amelyek a fűrész valamely hibája vagy sajátossága következtében keletkeztek. Egy esetben az ismeretlen tettes egy, a mezőn hagyott eke szarvát bosszúból kettéfűrészelte. Feltűnt, hogy a fűrészelés vonala nem volt egyenes, hanem az egyik irányban ferdén haladt, ezenkívül az ekeszarv megmaradt csonka részén, a vágás mellett, több lenyomatot lehetett látni egymás alatt. A gyanú a sértett egyik haragosára irányult, akinek a birtokában talált kézfűrészrel próbafűrészélést végeztek s ekkor kitűnt, hogy a fűrész ugyanolyan oldal felé húzott, továbbá, hogy a fűrész nyeléből kiálló csavar, amely a fűrészlapot a fogantyúhoz rögzíti, a fűrész minden egyes megtolásakor nekiütődött a fűrészelt fának, miáltal egymás alatt ugyanolyan benyomatok keletkeztek, mint az ekeszarvon.

Tartályokat, szekrényeket, fiókokat, ablakokat, ajtókat, kirakatszékényeket a betörő rendszerint erősebb késsel, ollóval, szuronnyal, vésővel, csavarhúzóval, reszelővel, bejárati ajtókat gyakran törőrúddal vagy lándzgyitogatóval feszíti fel. Ha ezekkel a szerszámokkal azt a részt, amelyben a retesz vájata van, felemelik, a retesz (a zár nyelve) kiszabadul s nincs szükség kulcsra. Az emelőként használt eszköz a nagyobb erő kifejtés következtében rendszerint erősebben benyomódik a puha fába és így az eszköz éles körvonalai vissza maradnak, amelyekbe a gyanúba vett eszköz pontosan beleillik. Miután ezenfelül az ilyen megtámadott anyagok rendszerint festettek, a ragadós olajfesték oda tapad az eszközhöz, miáltal ott a bizonyításra alkalmas ellennyomok keletkeznek. Egy esetben a tettes feszítővassal íróasztalt tört fel. Az asztallapon olyan jellegzetes csorbák lenyomatai látszottak, hogy puszta szemmel is meg lehetett állapítani a gyanúba vett eszköztől való

7. sz. ábra.

Vágók, vésők, reszelők: 1. lapos (hideg) vágó, 2. homorú asztalosvésők nyommal, 3. lyukvésők, 4. ácsvésők, 5. gér (asztalos) véső, 5/a. gérvéső nyoma fán és e nyom mintázatai, mégpedig 5/b., 5/f. Poller-féle anyagokkal, 5/c. Momen-féle eljárással, 5/d. fehérszurok stb. keverék, 5/e. parafin, 5/g. viasz, 5/h. gipsz, 5/i. plasztilin anyaggal, 6. asztalosvésők nyommal, 7. kulcsreszelők, 8. türeszelők.

származásukat. A bizonyítás céljaira a szerszámmal gipszen összehasonlító nyomokat állítottak elő, ezeket lefényképezték és a felnagyított fényképeket úgy ragasztották egymásra, hogy a finom csorbák vonalai egymással találkozzanak. Mivel a feltételeket sztereoszkop-kamerával készítették, az azonosság rendkívül meggyőzően hatott.

A Csendőrségi Lapok 1930. évi december 15-iki számának a 780. oldalán közölt tanulságos nyomozási esetben a tettes az ablakot *faráspollyal* feszítette fel. A ráspoly gombostűfej nagyságú, sűrűn egymás mellett levő pontszerű benyomódásokat idézett elő a puha fán. Ebből arra következtettek a nyomozó csendőrök, hogy a tettes az, akinek birtokában a helyszíni nyommal megegyező ráspoly van és amely ráspolynak fogazata között az ablakfélfától származó festékrészecskék kimutathatók. Miután ilyen ráspolyt főleg asztalosok és cipészek használnak, sorra vették a környék összes

használó foglalkozású iparosait, míg végre hosszas keresés után egy cipész szerszámai között megtalálták a keresett ráspolyt. Ezen a festéknymokat szabad szemmel is világosan ki lehetett venni. A cipész tagadt, de a házkutatás néhány zsebkendőt hozott napfényre, amelyek ebből a betörésből származtak. A cipész továbbra is tagadt és alibit igazolt. A zsebkendő ténye azonban annak beismerésére kényszerítette feleségét, hogy azokat munkanélküli fivérétől kapta ajándékba. Ezt a járőr éppen akkor fogta el, amikor Budapestre akart szökni. Csakhamar elárulta az orgazdát is, akinél a többi lopott holmik előkerültek.

A záraknak *álkulccsal* vagy *drótkéfével* történt kinyitásokor az eszköz nyomát a zár szétszedése után a belső zsíros-piszkos felületein keressük. A karcolatok, ólommaradványok stb. alapján nem lehet ugyan az eszközt azonosítani, de az elváltozások tényéből vagy hiányából a tárgyi tényálladék (behatolás módja, koholás) tisztázható.

Ugyancsak a tárgyi tényálladékokra utalnak azok az eszköznyomok, amelyek az ajtóknak *kulcsfordítókkal* vagy *zsineggel* való kinyitása vagy bezárása alkalmával a kulcon, illetőleg az ajtó fáján keletkeztek. Zsineggel az ellentétes oldalról úgy lehet egy ajtót bezárni, hogy a kulcs kívülről vagy belülről a zárban marad. A zsineget a kulcsról vagy reteszről azután az ajtón keresztül kihúzzák, miközben azonban a fán horzsolási nyomok keletkeznek. Ezzel a trükkel állítólagos megrohanások után azt a látszatot lehet kelteni, mintha a távozó tettesek a sértettet bezárták volna, öngyilkosság beállítása esetén pedig, mintha a sértett belülről magára zárta volna az ajtót.

A kulcsfordítók kétfélék. Egyik fajtája a hajsütővashoz hasonlít. A hosszú, keskeny pofák homorúak és belül csavarmetszetszerű éles fogakkal vannak ellátva, hogy a zárban levő kulcs fejét megragadhassák. Az ilyen eszköz a kulcsok végén jellegzetes nyomokat idéz elő. A kulcsfordító másik fajtája kis csőből áll, melyet a kulcsra rátolnak. A cső egyik végén hasadék van, amibe a kulcs tolla kerül, másik végén pedig lyukon áthúzott keresztsgög van, mellyel a kulcs fordítása történik. A hasadék éles éle a kulcs tollának mindkét oldalán, közel a kulcs szárához idéz elő fénylő elváltozásokat.

Még a kasszafúrásoknál használt *lángvágóról* is megállapítást nyert, hogy mindegyik lángvágó jellegzetesen egyéni elváltozásokat idéz elő a megtámadott anyagon. Egy esetben modern pénzszekrényt oxigéngázzal fúrtak meg. A tettes felhasználható nyomokat nem hagyott vissza a helyszínen s így a nyomozás már-már holtpontra jutott, amikor az egyik nyomozónak, miközben a múzeumban kiállított, lángvágóval kinyitott kasszákat tanulmányozta, feltűnt, hogy az egyik kasszájánál az oxidációs nyomok, amelyeket az oxigénkeverék az acéllemezen visszahagyott, ugyanolyanok, mint a legutolsó esetről. Mérésekkel és fényképezéssel eszközölt pontosabb vizsgálatnál kitűnt, hogy a két kassza oxidációs figurái ugyanazokat az ívonalakat, nagysági viszonyokat és ritmusokat mutatják. E kérdés tanulmányozására ezután lefolytatott kísérletek azt mutatják, hogy minden oxigénlángvágó-készülék sajátlagos, mindig egyforma oxidációs nyomokat idéz elő. A fenti

két esetben tehát ugyanaz a készülék s valószínűleg ugyanaz a tettes is működött.

Összefoglalva az azonosításról mondottakat, megállapítható, hogyha valamely gyanúba vett eszköz alak és méretek tekintetében beleillik valamely nyomba, az csak azt jelenti, hogy a kérdéses eszközt a tett végrehajtásánál felhasználhatták, de nem feltétlenül felhasználták. Más az eredmény az egyéni sajátosságok tekintetében. Ezek olyan sokféle változatban fordulnak elő, hogy két eszközpéldányon véletlenségből való megisméltődésükre a gyakorlatban nem kerülhet sor. Hasonló értékű bizonyító ereje van az elkövetés eszközének letört és a helyszínen visszamaradt valamely részének, mert az anyag azonoságán és egymást kiegészítő alakján kívül a törési felületek domború, homorú részecskéi egymást pontosan kiegészítik.

Az eszköznyomok rögzítése és biztosítása. Az eszköznyomok rögzítése — ha természetben való biztosításuk nem lehetséges — főleg fényképezés és mintázás útján történik. A fénykép tájékoztat arról, hogy a nyom hol és milyen helyzetben volt. A fényérzékeny lemez ezenkívül alig látható nyomokat, parányi karcolatokat is hívhat elő. A mintázóanyagok közül legalkalmasabbak a Poller-féle anyagok, továbbá a gipsz és a plasztilin. Szükség esetén más anyagok is megfelelnek, pl. agyag, szurok, gyanta, viasz, fagygyú, kén, stearin, kitt, kenyérbél stb. A plasztilint rajz- és játékszerkereskedésekben árulják, pincében sokáig eláll s ha megkeményedett, ütögetéssel és gyúrással megpuhítható. Használat előtt mindig át kell gyúrni, a benyomatokat pedig, hogy a mintázóanyag bele ne ragadjon, talkummal (sikporral, vagyis federweiss-szal) vékonyan be kell hinteni vagy olajjal bekenni. Utána a plasztilint lapos kemény tárggyal jó erősen belenyomjuk a nyomba, de az anyagot vegyük bőven, mert különben levételkor a nyom alakja könnyen megváltozik, vagy törés keletkezik. Miután a plasztilinmintázat puhasága miatt nem szállítható, gipszszel átmintázzuk.

Mintázás céljaira igen jól beválnak a fogászatban használatos mintázóanyagok (stents stb.), amelyek gyantának viaszkkal vagy kaucsukkal való keverékeiből állanak. Ezeket használat előtt 60–65°-os vízben meg kell puhítani. Mintázás után hamarosan megszilárdulnak.

Alig látható finom nyomoknál a folizó eljárással is kísérletezhetünk. Ha az eszköz csak gyöngye nyomot idézett elő, amely csak az eszköz szélességét engedi sejtetni, a nyomot könnyedén beporozzuk alumíniumporral és utána folival lehúzzuk.

A gyakorlatban igen bevált eljárás az ú. n. Momsen-féle mintázóeljárás, amelynek lényege abból áll, hogy az elváltozásokról papírmassészerű mintázatot készítenek. Kisebb nyomokat cigarettapapírral is lehet lemintázni. A Momsen-féle mintázatok igen plasztikusan és híven szemléltetik a benyomatokat, további előnyük, hogy nem törnek, nagyobbak, tekerceselhetők, az eljárás technikája egyszerű, a hozzávaló anyag pedig többnyire a legelhagyatottabb tanyákon is megtalálható (itatós, egészségügyi papír vagy selyempapír, amelybe az ünneploruhát, kalapot elteszik, vagy amellyel a konyhaszekrényeket díszítik).

Minden mintázatot rögtön lássunk el hely- és helyzetmegjelöléssel, pl. „konyhaablak külső felületén, alsó szélétől 23 cm-nyire”.

Vitézavatás a Margitszigeten: vitéz Igmándy-Hegyessy Géza tábornok az avatandók névsorát olvassa fel. (Schäffer felv.)

Harc a harc ellen.

(2.)

Napjainkban egyik elterjedt estilapunk hasábjairól újabb „pacifista virágszál” illatozott elénk, mégpedig ezzel a kellően kiemelt címfelirattal: „Gázról és bombáról dalolnak a költők is”.

E gyűjtő cím alatt öt verset találunk „egészen jó” nevektől. Általában a modern háború borzalmasságát és az esetleg bekövetkező új harcok szörnyű embertelenségét festegetik ilyenképpen: „...a gáz, amelyből egy lehellet egy egész várost tud megölni; — az iksz-sugárral lám az ember egy országot tud eltörölni; — szaporodnak... a fegyverek, a béke nyakát kitekerni akaró mérnökök kéjelgő kísérletezését rejtegeti az éjszaka”, stb.

Mi is tudjuk, (sőt igazán csak mi tudjuk, akik már egyszer benne voltunk), hogy bizony háború (harc) nem gyerekjáték és nem enyelgés, sőt állítjuk: kemény, sokszori kegyetlen tusa az... De mit tegyünk? Hiszen a háború- és katonaelenesség legfőbb mestere, maga Remarque mondja: Ha nem szállunk szembe az ellenséggel, ő pusztít el minket!

Mirevaló tehát költői túlzásokkal a valóságon felül is előre ijesztgetni az embereket? Tudtunkkal ugyanis nincsen olyan gáz, amelyből egyetlen lehellet (helyesen belélekzés!) egy egész várost egyszerre tudna megölni, mert ilyen tökéletes elgázosítás lehetetlen, de az iksz-sugarak is ma még a képzelgések világába tartoznak. Arról pedig szó sem lehet, hogy a mérnökök kéjelegve akarják a béke nyakát kitekerni, legalább is nálunk nem... Vagy tán mindez nem nekünk szól? De hiszen magyar nyelven, magyar lapban, magyar földön szóla-

nak ezek a költők, akiknek — egyébként elismerésméltó — de akár jóhiszeműségből, akár célzatosságból torzító kuvikolását csakis a csonkaország amúgy is elég fáradtlelkű lakossága hallja, nem pedig a „kopasz szakértők”, akik „már krákognak, és miközben harsány legények dagadt ereikkel rikácsolnak párnázott ajtók mögött”, rideg számításokkal készítik elő az új öldöklés és pusztítás sítáni színjátékát...

Mert — ügyebár — ezek a kitételek sem ránk vonatkoznak? Hiszen mi az életet védjük és akarjuk, s nem a halált!

Vagyis hát: ezek a versikék célt tévesztettek a „címzett ismeretlen” jelisével... Vagy nem egészen? Az is meglehet, hiszen ha a jámbor magyar közönséget időnként nyakonöntjük egy kis pacifista lírai ömlengéssel, bizonyára nem szolgáljuk vele a honvédelmi készség és képesség emelését...

Természetesen nem szólhatunk bele, hogy költőink miről énekeljenek, annyit azonban figyelmükbe ajánlunk, hogy az ilyenmű tárgyválasztásnál a felfogás, hang, beállítás, stb. eszközeivel igen csínján kell bánni. A modern háborúnak ugyanis egyik új, igen hatalmas fegyverneme: a propaganda, amely az ellenfél lelki és erkölcsi erejét már előre igyekszik megtörni, harcoló kedvét elvenni, hogy aztán a nyílt harc során annál könnyebben elbánhasson vele. Jósándékú ember pedig — még véletlenül sem — akarhatja a Hazája ellen dolgozó titkos erők malmára hajtani a vizet...

Tegyünk tehát hangfogót a lantra, ha felsőbb érdek úgy kívánja, és ne csak a saját bőrünket féltjük, hanem gondoljunk a nép-nemzet jövő sorsára is!

vitéz RÓZSAS JÓZSEF százados.

Az igényjogosultsági igazolványosok elhelyezkedése.

Az alább közölt táblázat azokról szól, akik az 1931. évi III. t.-c. életbeléptetése óta igényjogosultsági bizonyítványt kértek, azon az alapon polgári állásért folyamodtak és kaptak is ilyen állást. De szől azokról is, akik a csendőrséghez való visszavételüket kérték. Legérdekesebb pedig a táblázatban az, aminek nincs külön rovata, mégis lényege a dolognak: hányan nem kaptak polgári állást.

Mielőtt a táblázatból leszűrhető tanulságokat megbeszelnénk, előrebocsájtjuk, hogy mi sem akarjuk maradásra rábeszélni azokat a bajtársainkat, akik a csendőrségnél valami egyéni ok miatt nem érzik jól magukat. Szerintünk is csak az lehet jó csendőr, aki nemcsak mondja, hanem testestől-lelekestől érzi is magát csendőrnél és egész valóját adja a hivatásának. Aki a csendőrségi szolgálatot nemcsak kenyérkereseti lehetőségnek, hanem életcéljának, egyszóval: hivatásának tartja. A csendőrségi szolgálat egész embert követel. Nem lehetnek igazi csendőrök azok, akik portyázás alatt és nyomozás közben arról álmodoznak, hogy mikor kerülhetnek a cellák elé fogházörnek, valamelyik járásbírósi irattárba segédtisztviselőnek, vagy az országutakra út-mesternek. A mi szolgálatunk csak nyer vele, ha az ilyen félcsendőrök minél előbb elhagyják a sorainkat. A mi aránylag nem nagy létszámunkban minden egyes csendőr sokat számít, hát csak örülhetünk, ha ezeket a fontos, értékes őrhelyeket olyanokkal tölthetjük be, akik izzig-vérig csakugyan csendőrök. Nézzük már most a táblázatot.

Első pillantásra szembeötlik, hogy az 1931. évi III. t.-c. életbeléptetése után évről-évre rohamosan emel-

kedett mind az igényjogosultsági igazolványt kérők, mind az ennek alapján polgári közszolgálatra pályázók száma. A polgári állásra kinevezettek száma azonban, valamint a pályázók és az elhelyezkedést nyertek százalékaránya — 1931 óta — alig mutat számbavehető eltolódást. Ezzel ellentétben a testületbe való visszavételüket kérők száma évről-évre emelkedik. Különösen feltűnő ez a csendőri rendfokozatuaknál. Ez azt bizonyítja, hogy keserves megbánás követte a meg-gondolatlanul kikért igényjogosultsági igazolvánnyal való távozásukat. A 357 polgári közszolgálatra pályázó közül csak 25-öt neveztek ki. Hiú ábránd tehát, hogy egymagában az igényjogosultsági bizonyítvány elegendő ahhoz, hogy a különben sokak által irigyelt sorsban élő csendőr akkor és ott helyezkedjék el a polgári életben, amikor és ahol szeretne. Nem így van. Ma mindenütt nehéz kenyérhez jutni. Minden megüresedett állásra százak törtetnek. A kenyérváró százak mögött nyomorgó, reménykedő családok állanak. És a reménykedő százak közül csak egynek-egynek az álma válhatik valóra. Szomorú tehát az állástalanok, kenyértelenek tömegében ott látni csendőröket is, akiknek a kezében pedig megvolt a biztos megélhetés és akik a csendőrségi szolgálatot erővel, egészséggel még hosszú időn át bírták volna.

Mit akarnak ezek a csendőrök? Kenyeret? Állást? Mindez a kezükben van. Vagy talán szabadulni akarnak attól az egyenruhától, amely igen magasra emelte ki őket polgári környezetük szűrkeségéből és amely egyenruha olyan megbecsülést szerzett nekik, amelyet kevés más hivatás kap meg ebben az országban? Nem szeretjük a nyers szavakat, de most nagyon idekívánczik az a bizonyos közmondás: „A számár is akkor megy a jégre, ha jó dolga van”. Pontosan így vannak vele egyes bajtársaink is: benne vannak a gondtalan

É v	Igényjogosultsági igazolványt				Polgári közszolgálatra							A különböző okok miatt leszereltek közül						Megjegyzés	
	h á n y			összesen hányan kérték	h á n y			összesen hányan folyamodtak	h á n y			összesen hány csendőr	összes pályázók hány %-a	h á n y					
	cső.	őrm.	törm.		cső.	őrm.	törm.		cső.	őrm.	törm.			cső.	őrm.	törm.	thts.		
																			k é r t
1930	.	8	14	22	.	5	10	15	.	.	3	3	20%	12	15	10	4	41	*1) Még a régi 1878. évi II. t. c. alapján kérték.
1931	7	21	25	53	.	15	19	34	.	.	1	1	3%	14	11	16	7	48	
1932	13	44	38	95	3	13	28	44	.	.	2	2	5%	18	13	14	9	54	
1933	46	70	33	149	7	17	27	51	.	.	3	3	6 %	25	21	23	11	80	
1934	64	87	35	186	12	24	24	60	.	1	4	5	8%	33	27	24	8	92	
1935	70	118	51	239	17	39	39	95	1	2	4	7	7%	41	32	28	10	111	
1936 IV./30-ig	35	38	34	107	21	14	23	58	1	1	2	4	6.5%	15	14	11	3	43	
Mindössze	235	386	230	851	60	127	170	357	2	4	19	25	7%	158	133	126	52	469	

*1) Még a régi 1873. évi II. t.-c. alapján kérték.

Vitézavatás a Margitszigeten: A vitézi várományosok egyik csoportja.

(Schäffer felv.)

kenyeret, közbecsülést, biztonságot, szellemi, erkölcsi és társadalmi felemelkedést nyújtó jósorsban s hát mennek vakon a jég felé. Ezek az álmodozók, határozatlanok, akik egyébként kifogástalanul végzik a kötelességüket, csak nem látják világosan a mai életet és abban a maguk különlegesen jó helyzetét. Ezeket a bajtársainkat szívesen és jószándékkal figyelmeztetjük: nézzék meg ezt a táblázatot, vegyék az életet, a kenyeret komolyabban.

Vannak aztán olyanok is, akik belső világukban fegyelmetlenek, össze-vissza vágyaiknak határt szabni nem tudnak, tehát nem is kiforratlanok, hanem olyanok, akik sohasem lesznek kiforrottak. Ezek csak menjenek...

Azokat a bajtársakat pedig, akiket kegyetlen sorscsapás, betegség, stb. kényszerít arra, hogy idő előtt hagyják el a csendőrségi szolgálatot, szívből sajnáljuk. Tulajdonképpen ők azok, akik — törvény szellemével megegyezően — „szolgálati kötelezettségük további teljesítésében való akadályoztatásuk miatt” érdemesek arra, hogy az igényjogosultsági igazolvány segítségével megtalálják a polgári pályákon azt az elhelyezkedést, amely a kényszerűségből elvesztett csendőr-kényér helyett némileg mégis kárpótolhatja őket. Az igényjogosultsági igazolvány igazi célja ezeknek a bajtársaknak a megsegítése, nem pedig ugródeszka azok számára, akik az előírt éveket kinnal-keservesen kiszolgálják a csendőrségnél, hogy azután az igazolványra hivatkozva kényelmes életmódot követeljenek maguknak. Mint a táblázat mutatja, a mai viszonyok között azok ugyan elszámítják magukat s jön azután a visszakíváncozás a kakastoll alá. Többnyire késő bánat.

A gáton.

Ránk szakadt az ár, kongatok:
Fel, fel a gátra magyarok,
Mert innen, ahol mi állunk
Ügyis hiába kiáltunk —
Élni, vagy halni, rajta már
Míg végképp el nem önt az ár!
Mire várunk viharban, éjben,
Itt vesszünk el a vaksötétben?
Fel magyarok, mind, mind, a gátra:
Ha milliók torka kiáltja
Meghallják, kik a parton állnak —
Igazságot Magyarországnak!!

Ezer éve, hogy nő az ár,
Rég a nyugaton dölne már
De mi álltuk itt a gátat —
Hányszor a hátunkba vágta!
Akit kiméltünk, az fizet:
Ránk szakadtak a vadvizetek!!
Fel magyarok, fel, fel a gátra,
Harsogjátok az éjszakába:
Tutaj ide, mert ha elázunk,
Akkor mi is a gátba vágunk,
Hadd dőljön hát az ár világnak —
Igazságot Magyarországnak!!!

Bajkay Lajos.

CSENDŐR LEKSZIKON.

50. kérdés. Mikor léptethetők elő törzsörmesterré a járőrvezetői tanfolyamot „kitűnő” vagy „jeles” eredménnyel végzett őrmesterek, ha legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkeznek és a legutolsó 3 évben sem voltak legalább „igen jó”-l minősítve?

Válasz. A csendőrség elöléptetését szabályozó 18250/eln. VI—c. 1935. számú belügyminiszteri körrendelet helyesbítő 50503/eln. VI—c. 1936. számú belügyminiszteri körrendelet 2. pontja (L/8/1936. sz. Cs. K.) szerint a legalább 1 évi katonai szolgálattal nem rendelkező őrmesterek egy évvel később léptethetők elő törzsörmesterré, mint az előléptetési rendelkezések I. fejezet 3. p. „Törzsörmesterré” című bekezdésében, illetve az átmeneti idő alatt a D.) melléklet a.) táblázatában meg van határozva. De ezt a rendelkezést csak azokkal a törzsörmesterei előléptetési soron lévő őrmesterekkel szemben alkalmazzák, akik az őrmesterei előléptetésükkor még nem szenvedtek ilyen címen egy évi rangvesztést.

Tehát pl. az 1926. évben a csendőrséghez belépett, de legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkező őrmesterek a 18250/eln. VI—c. 1935. számú körrendelet D.) melléklet a.) táblázat... jel alatti lábjegyzetben foglaltak értelmében, részben 1937 november 1-én, részben 1938 november 1-én léptethetők elő törzsörmesterré. És pedig 1937 november 1-én azok lehetnek törzsörmesterek, akik a járőrvezetői tanfolyamot „kitűnő” vagy „jeles”, 1938 november 1-én pedig azok, akik „jó” és „elégséges” eredménnyel végeztek, amennyiben az egyéb feltételeknek is megfelelnek.

A járőrvezetői tanfolyamot végzettekre nem vonatkozik az előbb említett 50503/eln. VI—c. 1936. számú belügyminiszteri körrendelet 3. pontjában említett és az előléptetési időszakokra való megosztás alapját képező megelőző legutolsó 2, illetve 3 évi legalább „igen jó” minősítési követelmény. Ezekkel szemben minősítési feltételként a 18250/eln. VI—c. 1935. számú belügyminiszteri körrendelet D.) melléklet b.) táblázatában feltüntetett feltétel a követelmény, ami a törzsörmesterei előléptetésnél már 1937-től kezdve az I. fejezet 3. pont „Törzsörmesterré” című bekezdésben foglaltakkal lesz azonos. Tehát a legutolsó 3 évben csak legalább „jó” összminősítés lesz szükséges. Azonban az 1936. XI/1-én törzsörmesterei előléptetésre sorra kerülő — járőrvezetői tanfolyamot már végzett — őrmesterekkel szemben még csak a legutolsó 2 évi legalább „jó” minősítés lesz a követelmény.

Az 1926-os csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók már elvégezték a járőrvezetői tanfolyamot és így közöttük már nem lehetnek olyanok, akiknél a törzsörmesterei előléptetésükre az 50503/eln. VI. c. 1936. sz. belügyminiszteri körrendelet 3. pontjában foglaltak alkalmazást nyerhetnének.

Azonban, pl. az 1930-ban a csendőrséghez belépett, de legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkező csendőrökkel szemben az őrmesterei előléptetésükre, az előléptetési időszakokra való megosztásukkor, majd érvényre jutnak az előbbi bekezdésben említett körrendelet 3. pontjában foglaltak, mert az őrmesterré való előléptetésük előtt a járőrvezetői tanfolyamot előreláthatólag még nem végezhetik el. Tehát a legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkező 1930-as csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók közül azok lesznek előléptethetők 1938. V/1-én őrmesterré, akiket az 1936—37. években legalább „igen jól”, és XI/1-én, akiket az 1936—37. években legalább „jól” minő-

sítenek, ha természetesen a többi előléptetési feltételeknek is meg fognak felelni.

51. kérdés. Fővadak által az ültetvényekben okozott kárért ki tartozik felelősséggel? Vadak etetésére milyen törvényes rendelkezések érvényesek?

Válasz. Az 1883. évi XX. t.-c. 7. §-a szerint a fővadak (szarvas, dánvad) által a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdálkodási és erdészeti ágakban okozott kárért az a birtokos vagy haszonbérlet tartozik teljes kárpótlással, akinek a vadászterületén az említett fővadat tenyésztik. A kárt 8 napon belül be kell jelenteni. A kárpótlás terményben vagy pénzértékben adható meg.

A vadak etetésére vonatkozó törvény vagy miniszteri rendelet nincs. De a vármegyék kötelesek gondoskodni arról, hogy ha községi vadászterületeket adnak bérbe, a kikötések között a vadak gondozásáról is gondoskodás történjék. Akár ilyen, akár másfajta vadászterületekről van szó, a bérleti szerződésben e kérdésre vonatkozóan megtalálható a kikötés.

52. kérdés. Jogosan hordanak-e egyes leventék a sapkájukon koronás gombot és sapkarózsát?

Válasz. Az 1930. évi július 7-én kelt 4050/ OTT III. 1930. számú rendelkezés szerint a leventék és oktatók sapkájának a kivonatos leírása a következő:

Sapka: Ugyanolyan alakú Bocskai-sapka, mint a honvédségnél. Sapkarózsa rendszeresítve nincs. Gombok nincsenek. Levente, illetve oktatói jelvény a sapka homlokrészén.

Az emlékbizottság munkájából: Hochwarter Károly ny. tiszt-helyettesnek a családja által emelt síremléke Baján. Mint bajai őrsparancsnok postarablókkal vívott sikeres harcban szemevilágát veszítette 1884 január 2-án. Ezt örökíti meg az emlékbizottság által a sírkőre helyezett fekete márványtábla.

Hősök napja Budapesten: A hadirokkantak csoportja az ünnepélyen.

(Schäffer felv.)

A sapka baloldalán háromszögű, — a törvényhatóságok szerint változó színű betoldás, ezen pedig egyformán füzöld topánok. A sapka előreszén, a jelvény felett úgynevezett „alkalmaztatási jelvény” van. (Megfelel ez a hadseregnél levő rendfokozati jelzéseknek.) Segédoktatornál egy ezüst sáv, oktatóknál egy aransáv, főoktatornál két aransáv, vezető főoktatornál három aransáv. Leventéknél nincs sáv. A gombok nem azonossak a honvédség egyenruházatán levő gombokkal. A gombok mintáját a fenti rendelkezés szerint a járási testnevelési vezetőknél kell őrizni. Ott Őn is megtekintheti. Tegyen feltétlenül jelentést előljárójához, aki a szükséges további intézkedéseket meg fogja tenni. Bizonyos, hogy az oktatók ezzel az engedékenységgel is csak a leventék kedvét, önértékét akarják fokozni, erre azonban megvan a lehetőségük a szabályok kereteiben is. Sokkal fontosabb ebben az esetben az, hogy különösen a leventék mutassanak példát abban, hogy ami tilos, attól tartózkodni kell. Az ilyen erkölcsi ráhatás nevelőhatása a sapkarózsa révén elért önértékfokozásnál többet ér.

53. kérdés. Van-e olyan jogszabály, amely megtiltja, hogy 5 éven alól levő gyermekeket nyilvános mozgófénykép előadásra bebocsássanak.

Válasz. Ezt a 4300. M. E. 1924. sz. rendelet 12. §-a tiltja meg; a tilalmat megszegő engedélyes a rendelet 14. §-a értelmében elzárással büntetendő kihágást követ el, amelynek elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

54. kérdés. Az őrsiroda-vezető irodai segéd munkásnak tekinthető-e? Ebben a szolgálati beosztásban töltött idő irodai beosztásnak számít-e? Csendőrök és őrmesterek lehetnek-e őrsiroda-vezetők?

Válasz. A csendőrlegénység előléptetését szabályozó 18.250/eln. VI—c.—1935. számú belügyminiszteri körrendeletben az „őrsiroda-vezető” kifejezés sehol sem fordul elő. Az I. fejezet 3. pont „Tiszthelyettesé” címszó c) alpontja csak a csendőrőrsőkön teljesített szolgálatról, mint előléptetési fel-

tételről tesz említést. A csapatszolgálatot teljesítő legénység alkalmazását szabályozó 13. pont a) alpontja sem említi az őrsiroda-vezetői beosztást, mint „irodai szolgálat”-ot. Az anyakönyvi lapba bevezetendő különféle szolgálati beosztásokat meghatározó 13. pont g) alpontja is csak az őrsőkön kívül teljesített különféle szolgálati beosztások bejegyzéséről szól. Az átmeneti intézkedéseket tartalmazó II. fejezet ad 3. és ad 13. pontjaiban sem található olyan elgondolás, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az őrsiroda-vezetői beosztást irodai beosztásnak kellene tekinteni. A Szut. 283. pont 3. bekezdése sem nevezi az őrsiroda-vezetőjét irodai segéd munkásnak. Ez természetes, mert az őrs belső szolgálatának a teljesítése és az oktatáson való részvétel alól nincs is felmentve.

A „Cs—5.” jelzésű legénységi minősítési utasítás 3. §. 28. pontjának a minősítvényi táblázat 13. rovatának kitöltésére vonatkozó része sem tesz említést a szolgálati alkalmazások felsorolásánál az őrsiroda-vezetőről. A 18. rovat kitöltésére vonatkozó rész is csak az „irodai beosztás”-ban lévőket tekintí — rendfokozatukra való tekintet nélkül — irodai segéd munkásoknak.

A kifejtettek alapján az „őrsiroda-vezető” nem tekinthető fentebbi értelemben „irodai segéd munkás”-nak, beosztása sem vehető „irodai beosztás”-nak, az őrsiroda-vezetőjeként eltöltött idő tehát „őrszolgálat”-nak számít.

Az őrsiroda-vezetői beosztás az egyetlen lehetőség arra, hogy — a 18.250/eln. VI—c.—1935. számú belügyminiszteri körrendelet I. fejezet 13. pont a) alpontjában foglaltaktól eltérően — a külszolgálatra alkalmatlan, vagy kevésbé alkalmas csendőrök és őrmesterek is kaphassanak átmenetileg, mégis csak irodai munkának tekinthető, könnyebb szolgálati beosztást. Ha ez a lehetőség nem lenne meg, úgy pl. a szolgálatban sérült, vagy megbetegedett csendőröket és őrmestereket — kivétel nélkül — felül kellene vizsgálni, ha szolgálatképességük teljes visszanyerése előtt, a csendőrlegénység ideiglenes szabadságolására vonatkozó, 45.845/eln. VII—c)—1933. számú belügyminiszteri körrendelet 3. §. 1. pontjában foglaltak alapján engedélyezhető egészségügyi szabadság legfelsőbb kiméretét, a 3 hónapot már kimerítették.

Kovács Domokos alhadnagy.

1916 augusztus 27-én történt, oláh orvtámadás alkalmával, a szétszórt csendőrökből és népfölkelőkből egy századot alakított s ezzel az erővel, mely később mintegy 400 főre szaporodott, vette fel a harcot a nagy tömegekben beözönlő ellenséggel szemben. Állandóan harcolva és az ellenséget a gyors előnyomulásban akadályozva, lépésről-lépésre vonult vissza. Harc nélkül egy talpalatnyi földet sem engedett át.

Nagyon vigyázott emberei életére és ezért rajongásig szerették alárendeltjei.

Homoródkőhalomnál, a vár előtt kis csapatát elrejtette és a vár megszállására zárt sorokban érkező oláh csapatot rajtaütéssel megsemmisítette.

elcsigázták, de Kovács tiszthelyettes tudta, hogy hátrálásuk óriási bajt okozna. Ezért embereit a végső kitarásra buzdította. Amikor saját csapatok érkeztek közélébe, mindent elsöprő erővel támadt az oláhokra és heves kezítusával sikerült is neki az ellenséget megfutamítani. Kovács tiszthelyettes ebben a harcban súlyos sebet kapott, melyből hónapok multával épült fel. 2. o. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Krizbai András törzsőrmester.

A románok betörésekor a nagyszebeni szárnyhoz tartozó orláti őrsön teljesített szolgálatot.

1916 szeptember 7-én tizedmagával Orlát község közelében lévő Csetate nevű magaslatra vonult, beásta magát s elhatározta, hogy csapataink beérkezéséig a románokat itt át nem engedi.

Derék magyar csendőr volt. Állta a szavát, pedig sokszor igen nehéz helyzetben volt. Az ellenséges román járőrök szinte óránként jelentek meg a terep kikémlelése céljából, de azokat heves puskatűzzel mindig szétszórta. A románok itt nagyobb magyar erőt sejtettek s ezért szeptember 8-án több századdal támadták meg a hőiesen küzdő kis csapatot. De hiába! Krizbai törzsőrmester hősie akaratán megtört a leghevesebb rohamuk is. Ez a kis csendőrcsapat húsz órán át tartóz-

1916 október 2-án Pusztacelnánál egy útelágazás védelmére rendelték ki 3 szakasszal. Az oláhok, hogy a vöröstoronyi vereségüket ellensúlyozzák, itt akartak eredményt elérni s arcvonalunk áttörésére óránként vezettek rohamot. Kovács tiszthelyettes a rohamokat egytől-egyig visszaverte. Ezek a harcok embereit a végsőkig

tatta fel a románokat és számottevő veszteséget okozott nekik. Az utolsó percben érkezett meg segítségükre a 101. gyalogezred egyik százada két géppuskás osztaggal. Meg voltak mentve!

Krizbai András törzsőrmestert bátor magatartásáért a 2. osztályú vitézségi éremmel tüntették ki.

A nagy lengyel államférfi és hadvezér emléktábláját május 24-én leplezték le Budapesten a róla elnevezett út (volt Incze-út és Fery Oszkár-út sarkán álló villa kerítésébe illesztve. (Schäffer felv.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Megszállott területen lakom, azért szíves elnézést kérek, hogy a nevemet nem közlöm. Mi odaát sokkal kisebb dolgok miatt, mint egy ilyen levél, a legkeservesebb üldöztetésnek vagyunk kitéve; érzésben azért törhetetlen magyarok vagyunk, de kifelé óvatosaknak kell lennünk — addig, amíg visszakerülünk álmaink földjére, drága Magyarországra.

Aki megszállott területről Csonkamagyarországra utazik, kétszer könnyezik: először, amikor a határállomáson meglátja a magyar nemzetiszínű zászlót, másodszer pedig, amikor valamelyik állomáson magyar csendőrt lát. Minden, ami valaha Magyarországot jelentette, ott áll előtte megtestesülve a két magyar csendőrből.

Igy jártam én is, tekintetes Szerkesztőség e hó másodikán délután fél hatkor a celldömölki vasúti állomáson. Átutazóban voltam s két csendőrt láttam ott az állomáson, talán valamelyik vonatra várakoztak. Le nem írhatom az érzéseimet, amiket ez a két csendőr kiváltott belőlem. Nemcsak azzal, hogy láttam őket, de azzal is, hogy olyanoknak láttam, amilyeneknek a mi emlékeinkben és elképzeléseinkben élnek. Ragyogtak a tisztaságtól, ruhájuk, fegyvereik gyönyörű rendben voltak, az pedig, ahogyan viselkedtek, nemcsak nekem, de a vonat többi külföldi utasainak is feltűnt. Állottak, mint két szobor, komolyan, szótlanul és méltóságteljesen, azután megindultak fel és le sétálva a jólismert csendőrlépésben, egyszerre lépkedve: mondhatom, nagyon szép látványt nyújtottak. Elgyönyörködtem volna bennük akármeddig, ha a vonat nem indult volna tovább. Büszke voltam rájuk, mert ha a mai csonka határokon túl élek is, szívvel-leléssel magyar vagyok s a magaménak is vallom a Csonkahaza minden büszkeségét. Ezt a két csendőrt is, akit láttam.

Nem tudom, tekintetes Szerkesztőség, kik voltak, nem is keresem. Két magyar csendőr volt. Engedjék meg, hogy

itt, ilyen úton megszorítsam a kezüket és megköszönjem nekik, hogy nem csalódtam a magyar csendőrségben. Olyanok voltak, amilyeneknek elképzelem és amilyeneknek majd el fogom őket otthon beszélni a két fiamnak.

Kiváló tisztelettel vagyok a tekintetes szerkesztőségnek Budapest, 1936 május 4.

készséges híve:

Egy megszállott területi földbirtokos.

Fényképpályázat.

A múltévi fényképpályázatunk eredménye biztat bennünket arra, hogy ezt a pályázatot ebben az évben is kiírjuk. Szerkesztőségünkbe mind gyakrabban érkeznek felvételek az őrsök életéből pályázaton kívül is. Évekkel ezelőtt ritka volt a csendőr-tárgyú kép, mint a fehér holló, most már azonban abban a helyzetben vagyunk, hogy válogathatunk közöttük. Eltekintve attól, hogy a csendőrnek ez a szép szórakozása szolgálatilag is hasznosítható, nekünk is az a célunk, hogy minél több és minél szebb csendőrképpel tarkítsuk ezt a lapot, amely a csendőröké. Reméljük, hogy az idei pályázatunk is közelebb visz bennünket egy lépéssel ehhez a célhoz. A feltételek ugyanazok, mint amelyeket a múltévi 14. és 15. számunkban közöltünk. A csoportosítás is ugyanaz, mint tavaly: külön a kezdők és külön a régi fényképezők. Pályadíjakul fényképezőgépeket fogunk a három-három legjobbnak elküldeni, vagy ha a nyertes a fényképezőgép helyett inkább fényképészeti cikkeket, vagy esetleg más óhaját, az eredetileg megszabott anyagi kereteinkben ilyen óhajoknak is szívesen teszünk eleget. Határidő: szeptember 1, az eredményt az október 1-i számunkban fogjuk közölni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Pórujlárt tanu.

Írta: HORVÁTH MIHÁLY törzsőrmester
(Dunaszekeső).

Ifjú Hajós István* bári lakos 1936 január 27-én az örsön megjelent és feljelentést tett, hogy 1936 január 27-ére virradóra éjjel ismeretlen tettes Bár községben levő borospincéjének az ajtajáról a lakatot lefeszítette s az azonkívül meg kulccsal és vaskapoccsal is bezárt ajtót kifeszítette, majd a pincebe ment anol egy 331 literes hordóból, mely fehér borral volt tele, körülbelül 15 liternyit ellopott. Az ajtót nyitva, a lefeszített lakatot pedig a pince ajtaján levő zárba akasztva találta.

Előadta továbbá, hogy 27-én a délelőtti órákban megjelent a pincéjénél Lajtos Mihály bári lakos halász azzal, hogy ő a lopás éjszakáján 2—3 óra közötti időben a Dunán bárkájára felügylet, hogy a halait el ne lopják. Eközben két egyént látott, akik ott csónakba ültek és a Mohács-sziget felé eveztek. Az idegeneknél egy-egy, körülbelül öt literes fonott borosüveget is látott. Lajtos a két embernek jó reggelt kívánt, akik köszönését fogadták is. Egyikükben — aki visszaköszönt — határozottan felismerte Murkus Mátyás mohács-szigeti lakost. A másikat a sötétség miatt nem tudta felismerni. Mindketten ittasak voltak. Lajtos véleménye szerint a lopást ez a két ember követhette el, mivel ittasak voltak és a fonott üvegekben bort vihettek magukkal.

Az ügy nyomozására őrsparancsnokom 1936 január 28-án Fenyves József II. törzsőrmester, járőrvezetővel engem vezényelt ki.

A helyszíni szemle alkalmával a behatolás már ismeretett módján kívül nem találtunk semmit, amiből a tettes személyére lehetett volna következtetni, annál is inkább, mert a sértett a járőr megérkezése előtt a helyszínt felsperete.

Lajtos Mihály ugyanazt adta elő nekünk is, amit a sértettnek elmondott. Hozzáfűzte, hogy kívánságunkra Burkus Mátyást és a csónakot, amellyel a kérdéses éjjelen átkeltek a Dunán, felismeri és megmutatja.

Mivel a tanu előadása alapján a lopás elkövetésével a Dunán átkelt két egyént joggal gyanúsíthattuk, a nyomozást a Mohács-szigeten folytattuk.

Burkus Mátyás tagadta, hogy ő a kérdéses éjjelen bárkivel is megfordult volna Bár községben és hogy Lajtos a Dunán találkozott volna, így az állítólagos társát sem nevezhette meg. Ezenfelül elfogadható alibit is igazolt.

Mindennek ellenére nem hittünk neki. Burkust a ta-

nuval a Dunaparton, bizalmi egyének jelenlétében személyazonosságának felismerése végett szembesítettük. Lajtos megmutatta a helyszínen, hogy Burkus és társa a Duna partján levő csónakban, míg ő a Dunaparton, tőlük 6—8 méterre volt. Innen köszöntötte Burkust és társát. Most is határozottan említette, hogy a csónakban Burkust felismerte, társát azonban nem, mivel sötét volt. Azt is határozottan állította, hogy mindegyiknél egy-egy fonott borosüveget látott a csónakban.

Burkus továbbra is tagadott, mi azonban még mindig rá gyanakodtunk, ezért most már más irányból próbáltunk ellene bizonyítékot szerezni. Burkusnak nem volt csónakja, így valakitől csónakot kellett szereznie. Sorra jártuk tehát az összes csónaktulajdonosokat, hogy 26-án adtak-e kölcsön valakinek csónakot. Ez sem járt eredménnyel, így Burkust szabadon bocsátottuk.

Mivel Burkus meggyanúsítása kizárólag Lajtos adatain alapult, puhatoltunk Lajtos szavahihetősége iránt. Megtutuk, hogy iszákos, költekező, korhely, megbízhatatlan, hazug ember. Állításával szemben megállapítottuk azt is, hogy neki hala sem volt a bárkájában és így nem igaz, hogy a halait őrizte a kérdéses éjjelen.

Lajtos 29-én reggelre újból kikérdezése és az állítólagos csónak felismerése végett a bári község-házára rendeltettük, de ahelyett, hogy ott megjelent volna, Mohácsra ment. Most már gyanússá vált és arra gondoltunk, hogy az egész mesét csak azért találta ki, hogy ezzel a saját tettességét leplezze. Előadásában ellentétek mutatkoztak. Így lehetetlen volt, hogy Burkust felismerte, társát pedig nem, de látta, hogy mindketten ittasak voltak, ugyanakkor a két üveget pedig határozottan fonottnak mondotta, holott oly sötétség volt, hogy 6—8 lépés távolságra lehetetlenség volt ellátni.

Gyanúnk Lajtos ellen megerősödött, ezért utána indultunk Mohácsra. Amikor a Mohács-hoz körülbelül 5 km-re lévő téglagyárhoz értünk, ott egy bári embertől, aki Mohácsról Bár felé tartott, megtutuk, hogy Lajtos körülbelül 20 perc múlva meg fog érkezni. Megvártuk. Kérdőre vontuk, miért nem jelent meg a község-házán. Azt felelte, hogy mivel előző este a szembesítés alkalmával észrevette rajtunk, hogy előadásában kételkedünk, elment a mohácsi kir. járásbíró-sághoz, ahol előadta, hogy ő milyen ügyben szerepel és hogy neki igaza van. Felkeresett egy mohácsi ügyvédet is, aki kívánságára igazolásul az alábbi iratot állította ki. „Mohács, 1936. január 29-én. Tekintetes Lajtos Mihály úrnak Bár. Kívánságára igazolom, hogy a mai napon megjelent irodámban s előttem kijelentette, hogy folyó hó 26-án látta Burkus Mátyás mohács-szigeti lakost Bárból a Dunán a szigetre egy másik társaságában csónakon átmenni és mindkettőjük kezében egy-egy demijon volt, az eset éjszaka 2—3 óra között volt. Burkus Mátyás azt állította, hogy én őt nem láttam. Tisztelettel dr. N. N. ügyvéd”.

Lajtos ezt az írást felmutatta, amely gyanúnkat még jobban megerősítette, mert saját magát igyekezett igazolni, holott, ha tényleg igaza van, ilyesmire nincs szüksége. Most már mint gyanúsítottak kérdeztük ki és elébe tártuk az előadásában mutatkozó ellentéteket. Hosszas kikérdezés után beismerte, hogy állításai valótlanok voltak, mert Burkust és ismeretlen társát a Dunán a kérdéses éjjelen nem látta, ezt csak azért állította, hogy a nyomozást félrevezesse, mert a lopást ő követte el. A lopás elkövetési módját bizalmi egyének jelenlétében bemutatta és átadta azt a fűzfabotot is, amellyel a pince ajtajáról a lakatot lefeszítette. A boton a feszítési nyomok jól látszottak. A további nyomozás folyamán még sorozatos

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

hallopást is sikerült ráderíteniünk. Az örs kétrendbeli lopás büntette miatt a pécsi kir. ügyészségnek feljelentette.

✱

Az természetes, hogy a tettes minden törekvése arra irányul, hogy cselekményei elől meneküljön. Vannak azonban olyanok is köztük, akik ennek a cselekménynek érdekében más, ártatlan emberek meggyanúsításától sem riadnak vissza.

A tanúk előadását nem szabad egyszerűen szentírás-ként elhagyni. A vallomás megbízhatóságának ellenőrzésére minden eszközt fel kell használni.

Személyek felismerése esetén a felismerő tanút mindig ki kell vinni a felismerés helyére és az ottani helyzet és viszonyok alapján kell mérlegelni, hogy a felismerés megbízható-e vagy egyáltalán lenetleges volt-e.

A tettesre gyakran a nyomozásnál tanúsított felülnő buzgama tereli a nyomozók figyelmét. Az is mindig gyanús, aki védekezik, mielőtt még gyanúsítanak. Ennél az esetben a tettes egész csomó szokatlan védelmi intézkedést tett, amelyek — igen helyesen — a járőr gyanúját csupán még jobban megerősítették.

II.

Állítólagos pénzlopas nyomozása.

Írta: KÓVARI FERENC őrmester
(Keszthely).

1935 március havában Batyk község jegyzője távbeszélőn a zalaszentgródi örsöt arról értesítette, hogy Dömos János batyki lakos szobájából 5 darab húspengős bankjegyet ismeretlen nevű kolduló kőborcigányok elloptak. A gyanúsított cigányok — egy férfi, egy nő és egy gyermek — egylovas kocsin a lopás elkövetése után az országúton Túrje község felé hajtottak el.

Őrsparancsnokom engem és Borbély István csendőrt kerékpáron nyomozószolgálatba vezényelt, azzal a meghagyással, hogy a kocsin menekülő cigányokat megelőzve, először a 6 kilométerre levő Túrje községbe menjünk.

Túrje községbe érve, első utunk a cigánytanyára vezetett, azt nyomban átkutattuk, hogy idegen cigány nem tért-e oda be. Ez nem vezetett eredményre. Az egyik cigánytól azonban megtudtam, hogy odaérkezésünk előtt körülbelül 5 perccel tért haza az ugyancsak ott a tanyán lakó, Korsós Ferenc teknővájó cigány egylovas kocsin feleségével és egy gyermekével. Nyomban a putrijukba mentünk. Felszólítottuk őket, hogy jöjjenek ki. Őrzésüket járőrtársamra bízam, magam pedig az időközben odaérkezett bizalmi egyenekkel együtt a putrit, holmijukat, a rajtuk levő ruházatot és kocsijukat átkutattam,

azonban eredmény nélkül. Mivel a távbeszélőn tett feljelentésben megadott személyleírás teljesen ráillett a cigányokra és Korsós Ferenc be is ismerte, hogy azelőtt nenany perccel érkezett meg kocsin Batykról, a nyomozás további lefolytatása végett mindhármukat őrizetbe vettem és a kocsival együtt Batyk községbe, a helyszínre kísértem őket.

Kísérés közben a cigány a következőket mondta el. Pakod község felől jövet, Zalabér község határában találkozott a sértettel, aki azt kérdezte tőle, hogy nem találkozott-e két szembejövő cigánynővel és egy cigány férfival. Azt válaszolta, hogy tényleg látta a cigányokat, akik sietve mentek Szepetk község felé. Erre a sértett elmondotta neki, hogy azok a cigányok elloptak tőle 100 pengőt. Cigányom előadását kételkedve fogadtam ugyan, de azért arra is gondoltam, hátha igazat mond. Ezért visszamentem a tūrjei cigánytanyára, arra gondolva, hogy a cigányom tényleg igazat mond, úgy azok a cigányok feltétlenül megfordultak a tūrjei cigánytanyán is. A tūrjei cigánytanyán érdeklődve, megtudtam, hogy aznap délelőtt tényleg ott jártak Lakatos Juliska, Lakatos Katalin szepetki és Fazekas József túskevári cigányok, akik rövid ottartózkodás után Batyk községen keresztül Szepetk községbe vették útjukat. Gyanúm most már ezekre terelődött, de még Korsós Ferencéket se hagytam számításom kívül és ezért velük a helyszínre, Batyk községbe indultunk.

Batyk községbe érve, a körjegyző már várt bennünket és cigányunkat meglátva, örömeinek adott kifejezést, hogy ilyen hamar sikerült a tettest elfogni, mert

A CSENDŐR
VÁSÁROLJON

MÁRER

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETÉBEN
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 321-78

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

45 év óta fennálló szakképzett
egyenruhászatosság és sapkaműhely

42 éve a világot uraló eredeti angol The Champion kerékpárokat havi P 20.— és saját készítésű kitűnő Royal Star kerékpárokat 180.— P-ért havi 16.— P részletre, kerékpáralkatrészeket

NAGYBANI GYÁRI ÁRBAN.
Külsőgumi 3.90, belső 1.20, pedálok 2.10, kormány 3.20, sárvédők 1.20-tól feljebb. LANG JAKAB és FIA,
kerékpárnagykereskedés, Budapest,
VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

határozottan állította, hogy ezt a cigányt látta menekülni.

A lopás színhelyén elsősorban a sértettet kérdeztem ki. Megtudtam tőle, hogy Korsós Ferenc állítása fedi a valóságot, így további őrizetbentartását nem tartottam szükségesnek. Mint tanút részletesen kikérdeztem, azután szabadon engedtem.

A sértett a lopásra nézve a következőket adta elő: A lopás napján reggel fia, Dömös István földvásárlás végett Hévízszentandrás községbe ment. 150 pengőt vitt magával. Lakásán összesen 250 pengő volt. Ezt az összeget a konyhából nyíló szobában, a szekrényben szokták tartani. Fia elindulása előtt a szekrényből a 250 pengőt kivette, abból 150 pengőt magához vett és 100 pengőt az asztalon hagyott. A 100 pengőt, amely 5 darab húszpengőből állt, a takarítás alkalmával szándékoztak a rendes helyre visszatenni. Hogy a kérdéses pénz tényleg az asztalon maradt, bizonyította a sértett felesége és menyje is, akik szintén jelen voltak, amikor Dömös István lakásukról eltávozott. A sértett és családja előadták továbbá, hogy mikor a reggeli gazdasági munkával voltak elfoglalva, egy kolduló cigánynő jött be konyhájukba. A szoba ajtaja, amelyben a pénz volt, nyitva állt és a kérdéses pénz az asztalon látható volt. A cigánynőnek kenyeret adtak, mire eltávozott. Ezután a sértett és családja a konyhából kimentek s folytatták a munkájukat. A sértett felesége a konyhából nyíló padlásfeljárón foglalatostkodott és arra lett figyelmes, hogy a konyha ajtaja az udvar felől nyílt, majd később erősen becsapódott. Kinézett, de nem látott senkit. Megkérdezte családtagjaitól is, hogy melyikük járt a konyhában, de azok mind azt mondták, hogy amióta a cigánynő a konyhából eltávozott, azóta egyikük sem fordult meg ott. Az asszony erre gyanút fogva, bement a szobába. Ekkor jött rá, hogy a fia által otthagyott 100 pengő eltűnt. Ezután a pénzt mindenütt keresték, de nem találták.

Tekintettel arra, hogy más idegen nem fordult meg a lakásban, a pénzlopással a cigánynőt gyanúsítják. A sértett a községben érdeklődve megtudta, hogy két cigánynő és egy cigány férfi járt házról-házra koldulni, ezek egyike lehet a tolvaj.

Nekünk is az volt a feltevésünk, hogy a lopást csakis azok a cigányok követhették el, akik a községben koldultak és akiket Korsós Ferenc látott Szepetk felé igyekezni.

A nyomozást ilyen irányban folytatva, megtudtuk, hogy a kérdéses cigányok külön-külön házról-házra jártak koldulni. A sértett házába kétszer is láttak bemenni cigányokat. Amikor a sértett házából a második cigánynő kijött, a cigányok mindhárman nyomban elhagyták a köz-

séget és más házhoz ezután már nem tértek be, hanem Zalabér-Pakod község irányába eltávoztak. Ezek az adatok gyanúkat szintén alátámasztani látszottak.

Másnap fél 6 órakor már a szepetki cigánytanyán voltunk, ahol az általunk keresett cigányokat megtaláltuk, majd őrizetbe vettük őket. A gyanúsítottak tagadták, hogy a kérdéses lopást ők követték volna el. Azt beismerték, hogy ugyanabban az időben Batyk községben koldultak és több házba be is tértek. Kikérdezésük után mindhármutat felismerés végett való szembesítés céljából Batyk községbe kísértük.

Batyk községbe érve gyanúsítottaknak meghagytam, hogy minden házat mutassanak meg, ahol koldulás végett megfordultak. A gyanúsítottak minden házat meg is mutattak, csak a sértettét nem. Azt állították, hogy ott nem jártak.

Ez a körülmény is gyanúsítottak bűnössége mellett szólt. A sértett és családja határozottan felismerték közülük azt a cigánynőt, aki előző nap náluk járt koldulni. Érdektelen tanúk is határozottan felismerték a gyanúsítottakban az előző napi kolduló cigányokat.

A gyanúsítottakat a község házára kísértük, őrzésükkel járőrtársamat bíztam meg, magam pedig a nyomozás eddigi eredményét újból átgondoltam, majd elhatároztam, hogy a sértettet és családját újból részletesen kikérdezem, mert valahogy úgy éreztem az egész nyomozás alatt, hogy a lopás nem történt meg.

A sértett menyje azt adta elő, hogy emlékezete szerint a férje, Dömös István, mielőtt Hévízszentandrás községbe útbaindult volna, még visszatért valamiért abba a szobába, ahol a pénz az asztalon volt, de határozottan állította azt is, hogy a kérdéses pénzt férje távozása után még látta a szobában az asztalon. A fiatalasszony előadása szeget ütött a fejembe. Arra az elhatározásra jutottam, hogy az ügy teljes tisztázása végett távbeszélőn megkeresem a hévízszentandrasi őrsőt, hogy az ott tartózkodó Dömös István batyki lakost kérdezze ki arra vonatkozóan, hogy előző nap, amikor hazulról eljött,

Vásároljon a

6-7^{1/2} havi hiteltre

56

előkelő cége:

Megbízható!

Takarékosság

pécsi

vásárlási könyve

Felvilágosítást nyújt: **Pécs, Dunántúli Bank r.t.**

MAGYAR KIR. **LŐPORÁRUDA**

SZALAY ÉS RICHTER

Pécs, Király- és Mór-utca sarok

Telefon: 16-86, 25-41

Sport- és vadászati cikkek nagy raktára — Lőszeráruda és puska-műves műhely — Csillárok és villanycikkek — Rádió laboratórium — Kerékpárok és varrógépek — Egyenruházati felszerelési cikkek

Megkönnyített fizetési feltételek

Cserkész felszerelések **Levente felszerelések**

mennyi pénzt hozott magával és a hátrahagyott összeget hová tette.

A távbeszélőértésítés a hévizszentandrásai örsről körülbelül félóra múlva megérkezett és a következőképen szolt: „Dömös István batyki lakos bemondta, hogy hazulról 150 pengőt hozott el. A hátralévő összeget ő tette el a szobában lévő szekrény alsó fiókjába, egy papírdobozba akkor, amikor a szobába visszament és ott senki sem tartózkodott.”

A távbeszélőértésítést a sértettel közöltem és a két bizalmi egyén jelenlétében a kérdéses helyen a pénzt hiány nélkül meg is találtuk.

Ezekután az őrizetbevett cigányokat, merthát most — kivételesen — nekik volt igazuk, szabadon bocsátottam, de azért közbiztonság elleni kihágás miatt feljelentem őket.

*

Bűncselekmények miatt tett feljelentéseknél a nyomozásnak elsősorban azt kell megállapítania, hogy történt-e egyáltalán bűncselekmény. Lopás miatt sokszor egész könnyelműen tesznek feljelentéseket. A tárgy el se veszett, de tulajdonosa „jól eltette” és később megfélekezett róla, máskor számadási hibák vagy a mostani esethez hasonló tévedések, félreértések stb. eredményeznek jóhiszemű, de valótlán feljelentéseket.

Abból a szempontból is tanulságos a leírt nyomozás, hogy a véletlen sokszor a terhelő körülmények egész sorozatát teremtheti meg ártatlan emberrel szemben. Ez a nyomozásnál való óvatosságra, az adatok szigorú bírálatára és eredményeinkkel szemben való állandó kételkedésekre figyelmeztet.

Érdekes még ebben a nyomozásban a járőrvezető ösztönös megérzése, hogy hiába egyeztek látszatra a cigányok ellen szóló körülmények, valami még nincs rendjén a pénz asztalonhagyása körül. Annál dicséretesebb ez, mert ha cigányról van szó, könnyen kél és bokrosodik a gyanú. Természetesnek tartjuk, hogy a cigányok általában szívesen lopnak, ha tehát egy lopás nyomozásába egy cigány valahogy belekeveredik, könnyen hajlunk arra a megoldásra, hogy lopás történt, cigány is kéznél van, hát akkor minek a további nyomozás? Különösen a kényelmesebb nyomozóknak jön kapóra „cigány a láthatáron” s lehet, hogy egyik-másik azzal csendesíti a lelkiismeretét: a cigánynak egészen mindegy, hogy egy bűntetessel több lesz a számláján és ha talán most nem is ludas, biztosan van a füle mögött más, amit sikerült megúsznia. Ez azonban nagyon is sánta okoskodás és komoly nyomozóhoz nem méltó. Akár cigány, akár báró a gyanúsított, a nyomozást egyforma lelkiismeretességgel kell végezni, mert nem az a cél, hogy valakire ráhúzzuk a gyanút, hanem az, hogy az igazságot kikutassuk. Kővári őrmester nyomozása minden csábító körülmény ellenére is megmaradt ezen az úton, az ebben a nyomozásban a legfőbb érdeme.

Es még egy tanulság: faluhelyt s különösen manapság, nem igen hagynak kint az asztalon 100 pengőt.

Vitézavatás. Május 24-én Kormányzó Úr Ö Főméltósága a margitszigeti sportpályán 1297 világháborús harcost és várományost avatott vitézzé. A 9 órakor kezdődő ünnepségen megjelentek a kormány tagjai, az egyházak fejei, a külképviseleti testület, a képviselőház és felsőház tagjai, valamint a katonai és polgári előkelőségek.

A díszes egyenruhájú diplomaták páholyában ott láttuk az olasz, német, amerikai, osztrák, bolgár, eszt és finn követeket.

Pontban 9 órakor felharsant a vitézi kürtös ezüsttrombitája. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága, mint a vitézek országos főkapitánya érkezett meg. A folyamór-zenekar a Himnuszot játszotta. A mintegy 10 ezer főnyi közönség állva, fedetlen fővel hallgatta a nemzeti imádságot. Kormányzó Úr Ö Főméltósága elfoglalta a helyét a díszsátorban.

Hász István katolikus és Soltész Elemér ref. táborigazvezetők szavai után Kormányzó Úr Ö Főméltósága a következő szöveget intézi az avatandókhöz:

— Vitézek! Tizenöt évvel ezelőtt hangzott először az az ünnepélyes fogadalom, amellyel ma Ti váltatok részeseivé a multban szerzett érdemek alapján a magyar jövő továbbépítésének szolgálatára hivatott Vitézi Rendnek.

— Az elmúlt másfél évtized alatt ez az intézmény nemcsak életképességéről tett bizonyosságot, hanem megismosodott, megerősödött és kivirta magának a hazafiasan érző, egész magyar társadalom osztatlan megbecsülését és szeretetét.

— Azok, akik a harctereken a hagyományos magyar vitézség és katonai erények tündöklő példáját mutatták, a hétköznapi munka terén is a kötelességteljesítés s a bizakodó kitartás erényeivel tűntek ki, megállították helyüket a nehéz gazdasági viszonyok között is és hűségesen kitartottak a meg nem alkuwó hazafias gondolkodás mellett.

— Különös örömemre szolgál, hogy ismét tömött sorokban vonulnak fel a vitéz apák várományosai. Ti vagytok hivatva tovább ápolni a vitézi erények kultuszát. A vitézi névvel Ti apáitoktól a példaadásnak nehéz sokszor önmegtartózkodást és áldozatkészséget kívánó, de mindig dicsőséget adó kötelességét öröklitek. Legyetek méltók erre a szép örökségre, hogy majdan Ti is szeplőtlenül és a régi fényben adhassátok tovább ivadékaikoknak. Most, amikor a bomlasztó gondolatok hordozói és a romboló irányzatok szálláscsinálói csapjaikat mind gyakrabban nyújtják ki az ifjúság felé, legyetek kortársaitok körében mindenkor büszke hordozói és forrásai a nemzeti eszmének, a keresztény erkölcsöknek és a hazafias érzésnek.

Kérjen árjegyzéket.

Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!
Szigeti Károly Budapest,
V. Visegrádi utca 11/a. Emelt t.

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmeszszőbbmenő jóállást vállallok.

Alapított: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

— Vitéz Bajtársaim! Ne felejtsetek el soha mai szent fogadalmatokat, amellyel újabb zálogát adtátok annak, hogy eleven erővel él bennetek a Haza iránti hűség és áldozatkészség. Legyetek továbbra is őrzői a dicső multnak és hívő munkásai a szebb jövőnek.

vitéz Igmándy-Hegyessy Géza tábornok, ügyvezető vitézi törzskapitány az avatandók statisztikáját ismertette, amely szerint a vitézek száma az újonnan avatottakkal együtt meghaladja a 14.000-et. Paizskongratás után az avatandók letették a vitézi esküt, majd nyolcasával az avatón: elvény elé járultak, ahol térdenállva fogadták Kormányzó Úr Ó Főméltósága vitézzé ütő pallosérítését. A honvédeknek régi magyar dalokat játszott.

Az avatás után a Ludovika Akadémia díszszázlójára, az újonnan avatott vitézek, a frontharcosok díszszázada, a leventék és cserkészek százada díszmenetben vonult el Kormányzó Úr Ó Főméltósága előtt. A csendőrség tagjai közül ez alkalommal 7 tiszt és 7 legénységi állományú egyén került avatásra.

Hősök emlékének megünneplése. Május utolsó vasárnapján, 24-én, mint minden évben, most is kegyeletos emlékezéssel és a nap jelentőségéhez méltó külsőségek között tartották meg országsszerte a világháború elesett hőseinek emléknapját. Budapesten a Hősök Emlékkövénel zajlott le az ünnepség. A Kormányzó Úr Ó Főméltóságát vitéz Shvoy István gy. tábornok, a honvédség főparancsnoka, a kormányt Bornemisza Géza iparügyi miniszter, a honvédséget vitéz Rácz Jenő tábornok képviselte. Vitéz Shvoy István gy. tábornok a Kormányzó Úr Ó Főméltósága koszorúját tette elsőnek az emlékműre, majd számos testület helyezte el a koszorúját. Az ünnepség után a csapatok díszmenetben vonultak el az emlékmű előtt. Az ünnepelésből a csendőrség is kivette részét. A hősök napján a laktanyák zászlódíszát öltöttek. Budapesten a csendőr-tisztkar és legénység istentiszteleteken vett részt, majd tisztí és legénységi küldöttségek vonultak ki a Hősök Emlékkövéhez, valamint a farkasréti, tabáni és rákoskereszturi temetőben tartott ünnepélyekre.

Egy öreg csendőr halálára. A munkácsi „Új Nemzedékben” olvassuk a következőket: „Vadócba rózsát oltott, hogy szebb legyen a föld”. Széles körben ismerik Mécs László egyik legszebb és leghíresebb költeményét, amelynek címe: „Vadócba rózsát oltott, hogy szebb legyen a föld.” Ebben a versben egy öreg kertész kedő emberről van szó, aki szenvedélyesen és fáradhatatlanul nemesíti a vadhajtságokat. Mécs László maga is többször elmondta, hogy az öreg kertész alakját Lőrincz Ferenc őrdarmai öreg csendőrrel mintázta. Mikor a verset írta, nem gondolhatta, hogy a vadrózsák miatt, tragikus körülmények között fog meghalni a rózsanemesítő. Két héttel ezelőtt Lőrincz István szentszéki tanácsos, őrdarmai plébános jelentést tett a tarnóci csend-

őrségen, hogy edesapja, a 76 éves Lőrincz Ferenc eltűnt. A nyomozás megállapította, hogy az öregúr, aki élete legtöbb 20 évét azzal töltötte, hogy hét határból összehordta a vadrózsátöveket és azokat elültette és oltogatta, április 25-én, szombaton délután a révesszel átvitette magát az Ungon, hogy a folyó túlsó partján vadrózsabokrokat ásson ki a földből. Lőrincz Ferenc egész kötegre való rózsátövet szedett ki a földből, erről élénken tanuskodnak az ásott gödrök, de a vadócokkal már nem tért haza. Néhány nap múlva a halászhok az Ung medrében egy cölöpn vadrózsaköteget fedeztek fel. Ez volt az első nyom. Később megbizonyosodott, hogy a „rózsák atyja” nem győzte visszavárni a révészt és hátán a rózsaköteggel nekivágott az Ung egy ismert gázlójának. A hideg víz azonban elsodorta. Néhány nappal ezelőtt a halászhok meg is találta a holttestet. A temetésen Mécs László mondta a gyászbeszédet, azután óriási rózsacsokrot állított sírja. A szalagján ez volt: „Vadócba rózsát oltott, hogy szebb legyen a föld. Feri bácsinak, Mécs-től...” Ez megmagyarázott mindent. A költő az öreg csendőr szájából hallotta először ezt a mondatot. A rózsák szerelmesének a rózsák okozták a vesztét.”

Beutalások Balatonfüredre. Belügyminiszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: A tényleges csendőrtiszt állományból: Berlányi Zsigmond örgy., vitéz Bódy Vilmos g. szds. és felesége, Polonyi Andor g. szds. és felesége. Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztí özvegyek és árvaik közül: Altorjai Lőrincz Ignác ny. alez. és felesége, Hamza Gyula ny. örgy., özv. Krausz Antalné és özv. Márialaky Imréné ezds-ek özvegyei, özv. Kuhn Ottóné g. alez. özvegye, özv. Hólek Lászlóné és özv. Szentmihályi Lajosné örgy-ek özvegyei. A m. kir. honvédség tisztí állományából: vitéz Kadicsfalvy Gyula ny. tbk., vitéz Hadusfalvi Ludmann Emil ny. ezds. és felesége, Nagy Lajos ny. ezds. és felesége, özv. Aczél Ferencné ny. ezds. nővére, Suránszky Pálma ny. ezds. mostoha leánya, dr. Bajor József ny. I. oszt. főtörzsorvos és felesége, Papp Vilma és Papp Róza ny. I. oszt. főtörzsorvos nővérei, Sonneckér Károly ny. szds., özv. vitéz Kötcsai Stráner Jenőné tábornok özvegye, özv. dr. Réty Józsefné vezértörzsorvos özvegye, Szigeti Szabó Gyulazóné szds. felesége. A m. kir. honvédség legénységi állományából: özv. Vogel Ignácné törm. özvegye. A tényleges legénységi állományból: Füzy György és Varga György alhdgy-ok., Telep Ferenc thtts. és felesége, Bálint István thtts. és felesége, Kiss Rafael thtts., Szigeti György szv. thtts., Schieder János thtts. felesége, Németh III. János thtts. felesége, Kiss II. József törm. felesége, Kovács I. János törm. felesége. Az ellátást élvező csendőr legénységi állományú egyének, özvegyek és árvaik közül: Horovitz Sámuel ny. thtts., Szabó Mihály ny. thtts. és felesége, Kiss István ny. thtts., Gyulai Antal ny. thtts. és felesége, Kuti Miklós ny. thtts. és felesége, Barta József ny. thtts., Kiss G. Lajos ny. törm. és felesége, özv. Hunyadi Györgyné és özv. Váczai Nagy Jánosné thtts-ek özvegyei. — (A hévízi Beutalás anyagát tördelés után kaptuk, nem közölhetjük.)

Atadták a lengyel hadügyminiszternek Bem tábornok törét. Május 14-én adták át ünnepélyes külsőségek között Kasprzycki hadügyminiszternek Bem tábornok törét, melyet Kormányzó Úr Ó Főméltósága a lengyel vendégek budapesti látogatása alkalmával nemzeti ajándékként nyújtott át a

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

**ÓRÁSMESTER, ÉKSZERÉSZ
NYIREGYHÁZA**

TEL.: 229

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fall órák, a csendőrség részére részlete is. Választékot pórtómentesen küldök. Javításokat szakszerűen végzek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-lér 1.

Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) sh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak!

KÉRJEN AJANLATOT a már évtizedek óta vezető világmarkás

STEYR
ÉS

WAFFENRAD

kerékpárookra,

amelyek a csendőrségi szolgálatban megbízhatóságuknál fogva különösen beváltak.

**Steyr-Puch művek
magyar kereskedelmi rt.
Budapest, VI., Lehel-utca 25.**

lengyel miniszterelnököknek. A tör átvétele alkalmával a miniszterelnök szívélyeshangú beszédet mondott. Az ünnepségen résztvettek: *Kasprzycki* hadügyminiszter, *Hóry András* varsói követ, *Raczynsky* és *Grzybowski* államtitkárok és más magas lengyel állami méltóságok.

Pilsudszki-ünnepély a legionista-szobornál. *Pilsudszki* tábornagy halálának első évfordulóján azok, akik a lengyel függetlenségi mozgalmat már a békeidőben segítették, továbbá a budapesti lengyel emlékbizottság tagjai megjelentek a népligeti legionista-szobornál. *Sierninski János* volt lengyel legionista nyitotta meg az ünnepséget, majd *Usetty Béla* országgyűlési képviselő tartott ünnepi beszédet. *Dr. Muczinék Jenő* a lengyel lövészek között szolgáltak nevében tartott beszédet, majd *Szimonidesz Lajos* teológiai tanár imájával ért véget a szép ünnepély.

Dicséret. A szegedi V. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Bertók Pál* tthts-t, mert mint a csanád-palotai őrs parancsnoka, több éven át a vegyesdandár sajtó-osztályát igen jó érzékkel és ügybuzgalommal, valamint teljes odaadással támogatta és ezzel lehetővé tette, hogy az őrskörletében felmerült kémkedési esetek mindenkor kiderültek. Ezen magasabb honvédelmi érdekek szem előtt tartásával a csendőrség hírnevének emelését is elősegítette.

Fegyverhasználatok. *Bérczes László* tiszthelyettes és *Besenyi Lajos* csendőrből állott soroksári őrsbeli járőr hatósági felhívás folytán május 15-én Soroksár község előjáróságának adóvégrehajtásnál segélyt nyújtott. 9 óra 40 perckor *Winkler Antal*, 54 éves soroksári építőanyagkereskedő a végrehajtásnak ellenszegült. A járőr szuronyt használt ellene és jobbkarján megsebesítette. *Winkler* sérülése a hatósági orvos véleménye szerint könnyű. Az őrs az ellenszegülőt elfogta. — *Kovács János II.* törzsrőmester v., *B. Bereczki Lajos* törzsrőmester és *Kulcsár Miklós* őrmesterből állott nyirkarászi őrsbeli járőr május 13-án 4 órakor Nyirtass községben el akarta fogni *Pető János* nyirtassi lakost, aki *Sándor* nevű bátyja padlására menekült. *Pető János* az őt elfogni akaró járőrt doronggal megtámadta. Miután *Pető* a támadással, a fegyverhasználatnál fenyegető ismételt felzárkózás ellenére sem hagyott fel, a járőr löfegyvert használt ellene. A fegyverhasználat halálos kimenetelű volt. A fegyverhasználatok ügyében kivizsgálás indult.

Villámcsapás. Május 25-én délután Hatvantól 3 kilométerre, Nagygombos és Bajpuzsán között *Zalántay János* százados szárnyparancsnok vezetése alatt a hatvani őrs harcgyakorlatot tartott. 15 óra 30 perckor a gyakorlatozók közé lecsapott a villám, amely *Hajnal József* és *Pásztor József* törzsrőmestereket érte. Mindketőjüket beszállították a hatvani kórházba. *Hajnal József* törzsrőmester 16 óra 15 perckor meghalt anélkül, hogy eszméltre tért volna. — *Pásztor József* törzsrőmestert súlyos sérülésével gépkocsin a budapesti I. számú honvéd és közrendészeti helyőrségi kórházba szállították.

Megszökött fogoly. *Prumik Pál*, 36 éves, volt irsai lakos, csavargó napszámos, akit tizenöt rendbeli lopás terhel, május 13-án a csemői őrs járőrétől megbilincselve kézrel megszökött. A szökevényt a csendőrségi hírközpont a Nyomozati Értesítő útján nyomoztatja.

Fogoly öngyilkossága. A nagykatái őrs állományába tartozó *Bedi Győző* őrmester és *Kosztolányi János* csendőrből állott járőr május 14-én 23 órakor őrizetbe vette és ideiglenesen Nagykáta község fogdájában elhelyezte *Kiss János*, 36 éves pestújhelyi lakost, aki ellen a pestvidéki kir. törvényszék nyomozólevelét bocsájtott ki. *Kiss János* a fogdában május 16-ára virradó éjjel 24 és 2 óra között harisnyáit összekötözte, ezzel az ablak vasrácsára felakasztotta magát és meghalt. A pestvidéki kir. ügyészség a temetési engedélyt megadta. Az ügyben kivizsgálás indult.

Értesítés. A május 15-i számunkban hirdetett *harcászati pályázatunkra* annyi pályamunka érkezett be, hogy az elbírálással még nem bírtunk elkészülni. Az eredményt tehát a június 15-i számunkban fogjuk közölni.

A nagyváradi házakról eltávolították a magyar emléktáblákat. A román belügyminiszter rendeletére eltávolították a nagyváradi házfalakról a magyarnyelvű emléktáblákat. Így levették az emléktáblát a *Szigligeti-házról*, *Szilágyi Dezső* szülőházáról, *Nagy Sándor* 1848-as tábornok ifjúkori lakóhelyéről és a *Szent László*-templomról a török hódoltság megszűnését hirdető emléktáblát. — Majd visszatesszük...

Megcsönkítették a szatmári Szent László-szobrot. Néhány héttel ezelőtt a román megyei prefektus a szatmári székesegyház előtt álló *Szent László*- és *Szent István*-szobrok eltávolítását követelte a szatmári püspöktől. *Fiedler* püspök az ügyvel kapcsolatban a *Vatikán* határozatát kérte és a prefektus iratait ezért Rómába terjesztette. A szobrok ügyében május 8-ára virradó éjjel váratlan és felháborító fordulat következett be. Ismeretlen tettesek a *Szent László*-szobrot súlyosan megrongálták. Fejét és karját letörték. A vandál szoborrombolók, a jelek szerint, a hatóságok jóindulatú elnézése mellett végezheték munkájukat, mert arra is volt idejük, hogy a rombolás után a letört darabokat összeszedjék és eltávolítsák. A forgalmas téren ugyanis egész éjjel rendőrszem szokott állani és ezért figyelemreméltó, hogy a több óráig tartó rombolást úgy végezheték el a tettesek, hogy a rendőrség nem szerzett arról tudomást. A szatmári püspökség a szoborrombolásról jelentést tett a prefektusnak és a merénylők kinyomozását kérte. Nem valószínű, hogy megtalálják őket.

Csendőrségi Közlöny 10. szám. Személyes ügyek: Miniszteri rendeletek. *Kinevezettek:* *Kürthy Endre* alez., a szombathelyi III. kerület ideiglenes kerületi parancsnokhelyettese Szombathelyen, ugyanezen kerületnél kerületi parancsnokhelyettesül; *Takács Dezső* alez., a szegedi V. kerület ideiglenes kerületi parancsnokhelyettese Szegeden, ugyanezen kerületnél kerületi parancsnokhelyettesül; *dr. vitéz Damasy Farkas* alez., a belügyminisztérium VI-c. osztályvezetőjének ideiglenes helyettese, ugyanezen osztály vezetőjének helyettesül; *vitéz Joórend Gyula* szds., a szegedi V. kerület nyomozó alosztályának parancsnokhelyettese Szegeden, ugyanezen nyomozó alosztály parancsnokává; *Németh Ferenc I. szds.*, a szegedi V. kerület nyomozó alosztályához beosztott tiszt Szegeden, ugyanezen nyomozó alosztályánál parancsnokhelyettesül. *Áthelyezési időpontok módosítása:* *Vitéz Sarlay István* és *Hartay Rezső* szds-okra, valamint *Kulcsár Lajos* főhadnagyról vonatkozó áthelyezés időpontja 1936. évi november 1-ére módosult. — *Állandó nyugállományba helyezettek:* *Somló* Ferenc pécsi IV. kerületbeli alldgy., *Boda István*, *Sólyom József*, *Király János* budapesti I. kerületbeli tthts-ek, *Borbély Ferenc*, *Kiss Nándor*, *Kiss József*, *Galántai Antal* székesfehérvári II. kerületbeli tthts-ek, *Pozsonyi Mihály*, *Végh János* szombathelyi III. kerületbeli tthts-ek, *Óvári Ambrus*, *Papai Imre*, *Gáspár Sándor* pécsi IV. kerületbeli tthts-ek és *Kiss Miklós* miskolci kerületbeli tthts. — *Szabályrendeletek.* A Magyar Érdemkereszt, a Magyar arany, ezüst

Szővet, selyem, vászonárú, kész nőikabátok és ruhák
gyermekruhák és kelengye, fehérnemű, cipő és divat-
cikk, szőnyeg, függöny, paplan kötött és szövötárú,
sportcikk szükségletét szerezze be a 100 év óta fennálló

Megbízható minőség, méltóságteljes árak, ledy, tizer, feltételek!

Pirnitzer József és Fiai
áruházában, Szekszárd

Kerékpár, varrógép

motorkerékpár, grammofon, rádió legolcsóbban, kedvezményes fizetési feltételek mellett.

Rotter Sándor és Társa

„Csepel” gyári lerakati
Békéscsaba, kal. bérpalota

Szakszerű javítóműhely

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND

VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

és bronz Erdemkereszt és a Magyar Erdemrend alapszabályainak közlése. — Uj „Cs-21.” jelzésű „Szervi határozványok a m. kir. csendőrség szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottsága számára című szolgálati könyv kiadása az alhadnagy vizsga tananyagának kiegészítése. — Foglalkozási gépkocsi igénybevétele csendőrkörök által Budapesten. — „Cs-8.” jelzésű „Irányelvek az őrsőkön való továbbképzésre” című utasítás tervezet szerint rendszerezített „Foglalkozási jegyzék” kiegészítése és helyesbítése. — Island csatlakozása a gépjármű nemzetközi egyezményhez. — Tóth János eltávolított volt őrmester részére a sátorlajúhelyi osztályparancsnokság által 1935 január 4-én, ad. 389/sgt. 1934. szám alatt kiállított és elvesztett „Szabadságolási igazolvány”-t a miskolci VII. kerületi parancsnokság. — Haas Antal tizedes „Katonai Gépjármű-igazolvány”-át, mely 1935 X. 14-én 2564. szám alatt lett kiállítva, a székesfehérvári 2. honvéd vegyesdandárparancsnokság érvénytelenítette.

Ki tud róluk? Pálfi Sándor, Habbancz János, Horváth István, Molnár Tivadar, Török István, Papp Imre és Füllőp András nevű bajtársait, valamint ezenfelül még azokat is keresi és a Károly-csapatkereszt viselési engedélyének kieszakozása végett címük közlését kéri, kikkel együtt volt a harctéren: Ács József ny. csendőrfőtörzsőrmester, Fehérgyarmat.

Kiss Miklós tiszthelyettes: Cigányfurfangok c. cikkének a befejező részét a mai számunkból anyagtorlódás miatt kénytelenek voltunk kihagyni. Ezt a különben is önálló cikket képező részt a legközelebbi számunkban közöljük.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít Várfai (Vla-hina) Mihály ny. szakasztiszt, Budafok, Pozsony-út 29., Dél József ny. thts., Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, Fekete Imre ny. törzsőrmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — Papp Ferenc ny. törzsőrmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gonddal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Hatschek Emil fotocikkek szaküzletének (VI., Andrassy-út 13.) árjegyzék-mellékletét.

SZEMÉLYI HÍREK.

Új őrsparancsnokok a székesfehérvári II. kerületben: Balázs József, Pálvolgyi Sándor törm., v-ak, Várnagy József, Meeséri Károly, Kovács István és Laki István thts-ek; a szombathelyi III. kerületben: Szabó Gyula I., Vörös Ferenc thts-ek és Papp István I., Kovács András törm. v-ak; a pécsi IV. kerületben: Magyar István, Bánai József I. és Kápolnás Károly törm. v-ak; a debreceni VI. kerületben: Piros József thts.; a miskolci VII. kerületben: Ligei János és Balázs András törm. v-ak.

Házasságot kötöttek a szombathelyi III. kerületben: Szabó Gábor törm. v. Vörös Gizellával Zalaapáti községben, Nagy Ferenc III. törm. Krupánszki Máriaival Vértesszőlősen, Benke János törm. Szandi Juliannával Inke községben, Szamosi József törm. Tamási Irmával Uraiújfalu községben, Horváth Antal IV. őrm. Gergye Gizellával Szombathelyen, Horváth Ferenc III. törm. Söptei Annával Zalalövő községben és Kovács Kálmán I. törm. v. Ambrus Margittal Lenti községben; a pécsi IV. kerületben: Szabados Ferenc vár. ill. szb. törm. Fritz Juliannával Pécsen, Körös Lajos törm. König Évával Nagylakon, Szigetvári István törm. Bukovics Margittal Helesfán és Török József IV. törm. Csányi Margittal Szekszárdon; a szegedi V. kerületben: Körmendi Pál thts. Söki Matildával Békéscsabán, Kelemen János törm. Serfőző Margittal Szegeden és Mészáros István törm. Papp Jolánnal Kiskundorozsmán; a debreceni VI. kerületben Birta Miklós törm. Szabó Ilonával Olcsván; a miskolci VII. kerületben: Tóth Lajos I. törm. Dul Ilonával Alsóhangonyban és Gonda Joachim törm. Simkó Erzsébettel Diósgyőrben.

Családi hírek. Született: a székesfehérvári II. kerületben: Pogányi József törm-nek Ilona leánya, Zombori József törm-nek Julianna-Erzsébet leánya, Farkas László őrm-nek János-László fia; a szombathelyi III. kerületben: Szabados György törm-nek György fia, Menyhárt István thts-nek thts-nek István nevű fia és Mészáros Lajos I. thts-nek Anna-Mária leánya; a pécsi IV. kerületben: Arany László törm. v-nak László-Sándor fia, Szabados György törm. v-nak György fia, Pacsai Mátyás I. thts-nek Julianna leánya, Tar Antal törm-nek László-Antal fia, Székely Imre törm-nek Imre-Ferenc fia, Füredi István törm-nek Árpád fia és Kiss József III. törm-nek László-József fia, a szegedi V. kerületben: Székely Antal törm-nek Mária-Erzsébet leánya és Rónás Dániel őrm-nek László-Dániel fia; a debreceni VI. kerületben: Elek Zsigmond törm-nek Zsigmond nevű fia. — Meghalt: Kardos József II. pécsi IV. kerületbeli thts. felesége, sz. Scheiermann Margit, Szekszárdon. — Itt említjük meg, hogy a folyó évi 9. számunk „Családi hírek” rovatában megjelent az a hír, hogy Lugosfalvi István thts-nek leánya született, téves.

IROGEP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 10-2-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehéreművésznak, ruházóvetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON

RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárak a legnagyobb választékban kaphatók

**Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb
fizetési feltételek.**

TELEFON: 392-85, 312-97.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja reá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A kéziratokban semmilyen rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni. A nyomdai korrektúrákat mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Bpest, VIII., József-körút 5.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerinti köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább fél évre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a

Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmenyi-út 21. szám.”

Örsvezető. 1. Régebben 12 pengő volt az előfizetés a csendőrségi legénység részére is s azért nem fizettek hozzájárulást azok, akik előfizetőink voltak, most viszont a hozzájárulással együtt is kevesebbet fizetnek. A hivatkozott rendelkezés tehát ma már nincs érvényben. 2. Mértani, fizikai kérdések fejtegetésére nincs helyünk, ellenben a Szut. egyetlen mondatának a megvilágítására szívesen adunk hasábokat is. Ebből megértheti a lapunk célját és feladatát. Ha azután valaki tudományos kérdések iránt is behatóbban érdeklődik, ezekhez már kiki keresse meg maga a forrásokat. 3. Ismert, régen letárgyalt kérdés. Törte már a fejét rajta mindenki, de jobb megoldás, az ön által nem ismert okokból, nincs. 4. Sok visszaélés, meg kalamitás lenne abból, ha azt megengednék. Az átlag erre még nem érett meg. Egyesek szempontjából igaz, amit nagyon szépen leírt, de az egyesek szempontjait mindig alá kell rendelni a tömegszempontoknak. Leveleit újra meg kell dicsérnünk, mert szépek és okosak, egyre azonban ügyeljen, ne csapjon át az okoskodásba. Még nem tart ott, de ha nem fékez, belesodródik. Az pedig már sok derék, értékes embert tett gyökértelenné. Másik veszedelem: a finomkodás, amire könnyen hajlik a csendőr, holott semmi sem ellenségesebb a csendőrség mivoltával szemben, mint éppen ez. Ismétljük, még nem tart ezeknél, de éppen mert a leveleiből sok értéket olvasunk, célszerűnek látjuk ezt a kis intelmet. Igyekezzék megmaradni a maga hivatásbeli feladatkörében a gondolataival is, akkor igazi szép csendőrséget várhat. Nekünk írhat bármikor és bármiről, szeretjük a törekvő fiatalokat.

Győr. Wéber Alfréd ny. á. altábornagy címe: Derecske (Bihar m.), Kossuth Lajos-utca. Budapesti lakáscíme: IX., Tüztöltő-utca 6, földszint 6. Inkább Derecskére írjon.

Avas. Lexikonban felelünk.

Sikterület. Ha az ügyvéd azt állítja, hogy a bíróság a követelt összeget állapította meg s önnek e tekintetben kéte-

Készítse otthon likőrcijét és cumját Réthy-féle eszenciákkal

Használatuk egyszerű és mindig jó ital az eredmény. A gyárilag készített likőrnek kb. felébe kerül csak. A RÉTHY név garancia, hogy jó eszenciát vásárol, ezért mást ne fogadjon el. Ez sem drágább, csak 60 fillér egy literhez való. Kapható 60 féle ízben, drogériákban, háztartási- és fűszerüzletekben. Ha bevásárlási helyén nem kapná, írjon a készítőnek, aki már 10 levelet bárhová bérmentve szállít. Ismertető a fajták felsorolásával díjtalan.

RÉTHY BÉLA gyógyszerész, BÉKÉSCSABA

Újrendszerű bútorhitel!

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 18. szám (Kazinczy-utca mellett). — A m. kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik

váltó- és előleg nélkül, 30 egyenlő havi részletre vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengős részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KÉRJE nagy képes árjegyzékünket!

Díjmentesen küldjük!
Kedvező fizetési feltételek!

REFORM ruházati rt.
Bpest, VI., Vilmos császár út 5

Fényképezéshez

KODAK FILM

mindig a legjobb és legmegbízhatóbb!

lyei vannak, az ítélet másolatát kell beszereznie, abból a megítélt összeget megállapíthatja. Megjegyezzük, hogy vannak ügyvédi szolgáltatások, amelyeknek összegéről az ítélet nem rendelkezik, mert azok díjazása általános. Ezeket is meg kell fizetnie. Ilyen szolgáltatások: Kereset, előkészítő irat, beadványok, meghatalmazás, jegyzőkönyvek, pergátó igazolási, perújítási, felebbezési stb. iratok. Kérjen részletes költségkimutatást az ügyvédől. A per tárgya, összege és az ítélet ismerete nélkül nem mondhatjuk meg, hogy az összeg követelése jogos-e vagy sem.

Kolozsvár. 1. 1937 novemberben kerül sor az előléptetésére. Az őrmesteri előléptetéséhez többek között az is feltétel, hogy a két utolsó évben legalább „igen jó” összműködése legyen. 2. Olyan csendőrnök, aki szívvel-lélekkel közénkvaló, semmiesetre sem mondhatjuk azt, hogy másként oldja meg a jövőjét. Az a főkérdés tehát, hogyan áll a hivatás-érzettel. Egyébként az új szabályok nem sok idő múlva megjelennek. Levele alapján nem számíthat kivételre, de a kérvényt be lehet adnia majd az új rendelkezések szerint. Bizonyos általánosan előnyösebb helyzetre kilátás van. Szóval: ne siesse el a dolgokat, azután pedig kizárólag önmaga dönthet: mit tegyen. Nagyon fontos a leány egyénisége, családja is, ezeket mi nem ismerjük. Általában erre mindig gondolni kell: ami a másé, az nem az enyém. Szerencsés kivétel, ahol nincs így a házasságban is. Ön most nyeregben van, mert szép hivatás, jódarab kenyér áll a háta mögött, kérdés azonban, mi lesz, ha ezt feláldozza. Ha nincs mitől tartania ezen a téren, akkor megfoghatja az eke szarvát, ami még a mienknél is szebb hivatás; mindezeket azonban egyedül ön döntheti el. Tanácsot ebben lelkiismeretes ember nem fog adni önnek. Egyet azonban mondhatunk: 50 holdon gazdálkodni és a csendőrhivatást is betölteni, csak egyiknek vagy másinak a rovására lehet.

Télizöld. 1. A mai számunkban lexikonválaszt adunk. 2. Később kap lexikonválaszt. 3. Az 1932. évi 137. lexikonválaszunkat olvassa el.

Tisza. Ha tényleges szolgálati ideje 8 év 6 hó, az felémelt 9 év 8 hó, amely után, ha felülvizsgálat útján kerül nyugállományba, állandó és nem időleges nyugellátásra van igénye. A nyugellátás összegének kiszámítására nincs időnk. Ehhez keresse meg valahol Kádár Gyula g. őrnagy úr erre vonatkozó könyvét, ha maga nem tudná kiszámítani.

Pozsony. 1. Polgári életből, katonai szolgálat nélkül, a rendőrség állományába nincs felvétel. 2. Nem számít a felvételnél a csendőrségnél teljesített szolgálat időtartamának szempontjából. A próbaszolgálat 3 év: 1 év tanfolyam, 2 év gyakorlati próbaszolgálat. Ezután véglegesítik. 3. Az egyes rendfokozatokban a várakozási idő azonos a csendőrségnél megállapított idővel. 4. Csak a véglegesített rendőr adhat be

nősülés iránti kérelmet, ha legalább 5 évi szolgálata van és 30. évén túl van. 5. A rendőrséghez csak a 26. életévet betöltött és legalább 170 cm. magas volt katonákat veszik fel. 6. Lexikonban válaszolunk. 7. A legénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések D. melléklete ad felvilágosítást arról, meddig tart az átmeneti időszak. Ez azt az időszakot jelenti, amely alatt a régi előléptetési rendszerről az újra véglegesen áttérünk.

31.415. A H. M. (16. osztály)-tól kell kérni az engedélyt ahhoz, hogy a fia előbb vonuljon be. Kérvényében az indokokat kell felsorolni, egyébként személyi okmányokat csatolni nem kell.

Kirándulólhely. Lexikonban felelünk.

R. J. törm., Salgótarján. Mindig az legyen a kép legszembetűnőbb részén, amit ki akar emelni, vagyis: a téma. A hídféle szerkezetnek nem sok köze van a pihenéshez, mégis a vasgerendázat uralja a képet, amely egyébként elég jó. Arra ügyeljen még, hogy élesebb legyen. Ez még nem közölhető.

Óceán. A 211.343/1931. B. M. rendelet szerint a nyugállományú csendőregényeknek külön engedélyt kell kérni a kivándorláshoz. Annakidején részletesen tájékoztatjuk az eljárásról. Az összegéről bármelyik kivándorlási iroda felvilágosítást ad, ha megírja: hova akar kiutazni.

Sury Béla ny. törm., Timár erdő-major, Mór. Most meg a nevet nem írta meg, bár előző üzenetünkben kértük, hogy az adatokat ismétlje meg. Kité és miért keres tehát?

Kis kadét kalandjai (Budapest, Nürnberg-utca 8.). Elvünk, hogy csak olyan könyvet ismertettünk, amit olvastunk is. Kérünk annakidején egy példányt s ha a mi olvasóinknak megfelel, szívesen ismertettjük.

T. J. cső, Kartal. A fényképésznek közlés után tiszteletdíjat utalunk ki. Az ön fényképe a jobbfelén olyan fényt kapott, hogy a kép nem egységes: az egyik fele jó éles, a másik fele csupa homály. A témát jól kigondolta, de egyébként is érdemes ez a szép és hasznos szórakozást folytatnia.

KÉZIRATOK.

A jó példa, Poroszló. Foglalkozunk vele, úgy látjuk, átdolgozás után megfelel.

Ször. Az igazoltatásokról már közöltünk tanulságos eseteket, jobbakat is. Nem közölhetjük.

Szakonyi tiszthelyettes. A kémelhárításról írt cikkével különféle okok miatt nem foglalkozhatunk. A másikat átdolgozva közöljük. Jó és szépen megírt eset. Sok a közlésre elfogadott kéziratunk, azért türelmet kérünk.

Ipolság. Hátha nem is tudott róla? Bajos dolog ilyen bizonytalan alapon elítélni egyeseket, általános mondanivalót pedig nem szabad csinálni belőle.

N. M. cső, Káloz. Nem eléggé érdekes.

Bene őrm. A dolgozat tárgya egészen művészi feldolgozást kíván. Ez hiányzik, de mert különben ügyesen írta meg, máskor is szívesen olvassuk írását.

Hont, 150. Egyiket a mai számunkban közöljük, a többi is sorra kerül.

Lillafüred. Versek miatt sok mindent átértünk, de hogy a Szut-ot is rímekre boncolja valaki, erre nem gondoltunk. Pedig nem utolsó gondolat: minden verselő köteleztessék, hogy verset csak a Szut-ból szabad faragnia. Így legalább költőink is megtanulnák az utasítást.

Sz. E. ny. szds. Az utóbbi évfolyamokban elég sokat közöltünk ezekhez hasonlókat. Ezután csak alkalmilag használhatunk ilyen kéziratokat. Esetleges közlésre eltettük.

SÁGI GYULA és FIAI

divatnagyrúháza

Székesfehérvár

Alapítva 1853-ban.

Hatalmas raktárát fehérnemű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelengye, stb ajánlja a m. kir. csendőrség tagjainak

Kedvező fizetési feltételek

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(11.)

Írta: SÓLYOMVÁRI MIHALY.

Hisz a závárt sem tudom becsukni. Már nézek is az elhalt bajtársamra. Az enyémet már ismertem, hisz Sopronból hoztam. Tudom, hogy hord. Meggondoltam, hogy elvegyem a fegyverét. Itt nem érek rá fegyvert belőni. Így fogtam hozzá kitisztítani és bezsírozni. Ez vagy tíz percig tartott, de egy évhosszúnak tetszett, hisz nem lőhettem vissza a lövöldöző oroszokra.

Melléje kúsztam meghalt bajtársamnak. Elszedtem a tőltényeit, hogy legyen bőven, mert erre ma, úgy látszik, nagy szükség lesz. Már a nap a magasból lesett le ránk és melegíteni kezdé a hátam, midőn ismét erős tüzelésbe kezd a mögöttem fekvő századom is. A negyedik zászlóalj is újból megindul rajok szerint. Kellemetlen helyzetemben szuro nyomra teszem zsebkezdőm és intek hátra. Megértették rögtön és mögöttem előretörték. Hamar mellettem lettek újból a bajtársak, akik most már szintén bánták, hogy visszamentek. Tehát mégis jó volt, hogy itt maradtam, vigasztaltam magam a kényelmetlen helyzetemért. Az oroszok a szán-csáról is visszazsaladtak. Csak az en célpontjaim közül maradt három fekvő. Most már újult erővel tört ki a fegyver- és gépfegyver harc. Csak úgy zengett az erdőkoszorúza térség. Mindig előbbre és előbbre szaladtunk rajokban, míg vagy ötszáz lépésre elértük a teknőalakú terep mélypontját, a sárgarépa táblát. A legénység szinte megrohanta.

Minden baka szájában sárgarépa. Így haladtunk a fejünk felett húzódó golyózápor alatt egész közel a majorhoz vagy kétszáz lépésre. Itt beástuk magunkat, hogy a már előretörő második zászlóaljat is bevárjuk. Ezek gyorsan jöttek. Hisz még csak nem is lőhettek miattunk. Közbe kiabálnak, meg kell nézni, mi van a majorban. En rögtön vállalkozom és még két társam. Előreküszünk, fel a magaslatra. Már alig száz lépés a major. De messzebb nem mehettünk. Innen lesünk. Az oroszok erősen lőnek. De jobban a negyedik zászlóaljról, mert azon a részen egyenesebb a terep. A mieink már jó védett helyen, a lapályban fekszenek. Kúsznak a major felé. Sokáig nézem a majort, míg tiszta képet kapok. A sűrű vadszőlővel körülvett magas kerítés mögött húzódó lövészárkokat takart, tele oroszokkal, akik feltartott szuronyos fegyverrel lődöztek a levegőbe, mert most már feltették a fejüket. A major három hosszú épületből állott, négyszöget alkotva az erdő sarkában olyformán, hogy hátulso oldala szabad volt. Felénk lévő oldalán két bejárás, amelyen gépfegyverek állottak és erősen tüzeltek. Szinte bevehetetlennek látszott a sűrű lugas miatt. Hisz itt rohamozni nem lehet. Visszaküszünk a századhoz.

Jelentem Szalai zászlós úrnak, hogy áll a helyzet. A negyedik zászlóalj is beásta magát. Mi a lapályban gyülekezünk, keveredünk a második zászlóaljjal, amelynek két százada már beérkezett hozzánk. Sokáig heverészünk és lassan mindig közelebb és közelebb kúszik a legénység a majorhoz, hogy elérjük a magaslat legmagasabb pontját, ahonnan már újból lőni lehet. En most kissé balra tolódtam a majortól századdal vagy kétszáz méterre. Így nyomultunk előre.

Mielőtt a magaslat csúcspontjára érnék, egy orosz százados hullája kerül ép utamba. Hanyatt fekvő, térdait görccsösen összehúzóva, olvasó a kezére tekerve, mintha még akkor is imádkozna. Melléje kúsztam, hogy megnézzem, él-e még. Már halott volt. Gyönyörű csontveretes, nagy tábori látszó lóg a nyakában, amelyet rögtön magamhoz veszek, hogy szétnezzek. Nem is törődtem többé vele. Hisz a túlsó oldalon elegendő fekszenek közülünk is. A sárgarépa még most is mereven a szájukban. Miért sajnálnám én épp most ezt az orosz. Talán azért, mert szép kórszakáll van? Vagy talán a szép bagaria csizmáiért? Vagy azért a szép látszóért? Dehogy sajnálom. Szinte örültem, hogy épp elibém került. Legalább most van háborús emlékem, amit hasznosítani is tudok.

Már délutánra járt az idő, úgy három-négy óra felé, a folytonosan változó tűzharc alatt, midőn a távcsővel látom, hogy balról a mezősegen húzódik felénk egy végeláthatatlan sűrű rajvonalgűrű, vagy két kilométer távolságról. A hátterben még két-három kilométerre az előretörő gyalogság mögötti erdő szélein vágatva fejlődnek fel a tűzterek. Rögtön felismertem a távcsővön, hogy a mi csapataink. Jelen tettem is rögtön. Így a helyzet kezdett jól alakulni. Alig egy félóra eltelté után, tőlünk balra is megindult a fegyvertűz az erdőbe rejtőzött oroszok részéről. Mi előttünk is élénkebb tüzelés kezdődött, mintha az ezred erre várt volna. Már a balszárnyunkhoz csatlakoztak a 18-as honvédek és a 13-asok. Az erdő felől újabb rajvonalak ereszkednek le a sík lapályba. Megdördülnek az ágyúink, amire rögtön felelnek az előttünk elterülő erdőség mögül az orosz tűzterek is. Erős tűzérési tüzelés indul meg. A gyalogsági tűz is folyton erősödik. Egyszer csak a major mögötti erdőségből nagy harci zaj hallatszik felénk:

— Hurrá! Hurrá! — Szalai zászlós úr mondja:

— Már a 11-es jágerok szorongatják a majoron túl az erdőben levő oroszokat. — Alig pár perc és fejünk felett ugatva repülnek a 15-ös lövedékek vagy öt darab. Bum, bum, bum, és már fekete füst- és porfelhő csap fel a majorból. Mintha jeladás lenne. Rögtön megmozdul a major körül a 76-os tábor. Felugranak a rajok és sűrű láncba szaladnak a major felé:

— Hurrá! Hurrá! — hangzik előlről, hátulról a 76-os és tizenegyesek gyűrűjéből. Rövid fegyvertűz. Csak a hurrá! hurrá! hangzik. Mi is előretörtünk az erdő felé, hogy a menekülő oroszokat jobban lőhessük. A magaslat csúcspontján megtorpanunk.

Előttünk az erdő, alig kétszáz lépés. Oldalt jobbra az égő major, ahol a harci láрма dúl. Előttünk az erdőből mint a méhraj, úgy csap le az orosz gyalogsági és gépfegyvertűz. Csak úgy buknak fel bajtársaim.

— Beásni! — hangzik a parancs. Rögtön hozzáfogunk. Már védve vagyunk. Van erős kilövő fedezékünk. Füstöl a homok, a tarló. Előttünk szántja az orosz lövedék. Nagyon jól lőnek, különösen a gépfegyvereik. Már sok a halott és a sebesült...

Megjön a második zászlóalj is teljesen. Sűrűn vagyunk. Mögöttem is sokan fekszenek. Várják a rohamot. Az ágyúk bömbölnek. Török, zúzzák az erdőt. Már alkonyodni kezd. Mozdulni sem lehet. Aki a fejét feldugja, már ott a gépfegyvertűz. Ebből most szokatlan sok van. Nézzük, hogy honnét lőnek. Ezeket volna jó elhallgattatni. Egyszer csak balról jön az értesítés:

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest. VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

ÁGYTOLLAT,

pehely, szállodák, penziók, háztartások és menyasszonyok kiházasításáért, higiénikusan kezelve, ajánlok. Kérje mintázott ajánlatomat. Fehér fosztott lúdtollat 10 kg. vételnél kg.-ként 2 pengőért utánvétellel, bérmentve szállítok. Részbeni részletfizetési kedvezményt adok.

ROSNER GYULA ágytoll-üzeme, Kiskunfélegyháza.

Írógép

új és újjáalakított, ≡ javítás karbantartás ≡ alkatrészek
íróai felszerelések, töltőtollak

Elsőrangú minőség. :: Olcsó árak. Kedvező fizetési feltételek.

Wirth és Rengey Szeged, Széchenyi tér 5

A törvényszéki palota mellett.

— Az oroszok a fákon! — Onnét lönek. Ezért tudtak olyan jól löni bennünket a lapról is. Most rögtön észreveszszük a gépfegyvereket a fákon. Megindul a tűz rájuk. Elnémulnak rögtön. Most már bátrabban dugjuk fel fejünket. Hisz a főlény a miénk. Zeng a környék, egybeolvad a golyók suhogása a fegyverek ropogásával. Egyórai örült fegyvertűz. A tüzéség tőri az erdőt. Jajgatás, ordítozás. Szinte reszket a levegő. Már készülődünk a rohamra. Megélnék az erdősélt. Fehér ingek, alsónadrágok, törülközőktől fehérlik az egész vonal. Tömegesen szaladnak az oroszok felénk. Feltartott kezekkel. Hátról látni sok fegyverest is. Jön a parancs:

— Tűzet szüntess! — A tűz elcsendesül egy pillanatra. Az oroszok szaladnak sűrű tömegben felénk. Az eleje fegyver nélkül, feltartott, rimánkodó, összekulcsolt kezekkel. Hátról sok a fegyveres. Újra hangzik a parancs:

— Tűzeln! — Pár pillanatra felcsap ismét a fegyvertűz. Az orosz tömeg megritkul. Egy része szalad könyörögve, mignem hozzánk érnek. Én csak fegyveresre lövök. Azt hiszem a többi is, mert eldobja mind a fegyvert és könyörögtek pusztá életükért.

Jobbról az égő major mögül még egy utolsó hurrá! és csend az egész vonalon. Csak néha-néha zúdit hol ide, hol oda a tüzéség üldöző tüzet az erdőre, ahonnan tömegesen vonulnak a fegyvertelen oroszok ki a szabadba. Csak úgy hemzsegett az erdő alja a sok oroszról. Azt hittem, sosem fogynak el. Lent balra az erdő sarkánál egy kilométerre tőlem, a honvédek terelték az orosz tömegeket. Vagy két óra hosszat folyton marsoltak négyes sorban az elfogott oroszok. Már a nap ismét a bíborvörös utolsó sugarait szórta reánk, amidőn az ezred gyülekezést fújt. Visszamentünk arra a helyre, ahol előtte való éjjel az oroszok nyugtalanították álmainkat. A reggeli kiindulás legmagasabbik helyéről az egész síkság jól látható. Hosszú, végeláthatatlan négyes sorokban menetelt a vert orosz sereg. Mindenki azt mondja, 8—10 ezer a fogoly.

Már eltűnnek a mozgó távoli alakok és sötétség borul a tájra. Mindenünnen hangzik az ezredek hívőjele. A 76-osok és 48-asok egy helyen gyülekeznek. Együtt a brigád. Most a trénekekhez érünk. Füstölnek a konyhák, jön a jó gulyás szaga. Siettünk a jó gulyásszag irányába, hol már gyülekezett a sok harcos, hogy éhségét csillapítsa a két napos koplalás után. Alig, hogy megettük a menázsinkat, a cigarettát, kenyeret és bort átvettük, melyből most bőségesen kapott mindenki, már ismét parancsszavak.

— Harmadik század sorakozó!

Mi lesz már megint? Hát már megint nem alhatunk? Már megint készül valami? Miért éppen a harmadik század?

Együttáll a század és 10 órakor elindult. Minden baka azt kérdezte a szomszédjától: Hová? Senki sem tudta.

A sűrű sötétségben bandukóva haladt a századom az erdőséltől a major irányába. Már a répa levele rastog, törrik a kullogó század lábait alatt. A túloldalon fel-fellobban néha egy kis fény az elhamvadt majorból. A gyenge éji szellő az elhamvadt gabona bűzös szagát hozza felénk. Már vagy félórát jártunk össze-vissza a répában, mintha az lett volna a feladatunk.

A majorhoz megyünk. Tábori őrsre, mert a 48-ik gyalogezred is együtt pihent a mi ezredünkkel. Most már alig ötperces menetelés után Szalai zászlós úr oda vezetett bennünket a majorhoz, ahol délután harcoltunk. Elfoglaltuk a kijelölt helyet és rajvonalba, arccal a major felé beástuk magunkat. Egy jó órai munka után, már a jó, védett friss árokban felváltva aludt minden második ember egy-egy órát.

(Folytatjuk.)

KI TUDTA?

Szilárd és cseppfolyós anyag fajsúlyát aszerint határozzuk meg, hogy mennyivel nehezebb vagy könnyebb a víznél. A parafa fajsúlya 0.20—0.24, ami azt jelenti, hogy egy köbméter parafa 200—240 kg. Szilárd test fajsúlyát könnyen megállapíthatjuk, ha lemérünk belőle egy köbcentiméter nagyságú darabot és a súlyát 1 grammhoz viszonyítjuk. (Ennyi ugyanis egy köbcm. víz súlya.)

Nyertes: Varga György alldgy Budapest (200 kg).

Ki akar pünkösdi miniszter lenni?

(Pályázat.)

Nem sok ember van, aki életében legalább egyszer ne mondotta volna: „Ha én egy napig miniszter lennék!” És hozzátette mindjárt, hogy mi mindent csinálna, ha miniszter lenne. A dolog persze nem ilyen egyszerű, még a miniszter számára sem, de azért mi most mégis alkalmat akarunk adni minden olvasónknak, hogy legalább — pünkösdi miniszter legyen és megpróbálja: mit is tenne legelőször, ha a nem várt eset egyszer valóban bekövetkeznék.

Fogalmazza meg mindenki az első rendeletet, amelyet pünkösdi miniszterségének első napján a csendőrségnek kiadna. Lehet a rendelet komoly tárgyú, de aki akarja, tréfásan is felfoghatja a pályázatunkat és ennek megfelelő humoros rendeletet is készíthet. A tervezetet szövege szerint úgy kell megfogalmazni, amint a pályázó „kiadni szándékozik”.

A pályázatokat név nélküli, csupán jellege alatt kell beküldeni a nyertest, valamint a legjobb pályamunkákat is csak jellegükkel fogjuk felsorolni; a pályázók majd csak az eredmény kihirdetése után jelentkezzenek.

A legjobb és legértékesebb „rendelet” beküldését szép és értékes emléktárggyal jutalmazzuk. Határidő: július 1. Az eredményt a július 15-iki számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VIII., József-körút 5. — Felelős üzemvezető: Györfy Aladár.

MAGYAR

GYÁRTMÁNY

FOTO • OPTIKAI
MOZI SZAKÜZLET

HATSCHEK ÉS FARKAS

Károly körút 28.
Andrássy út 31.
Rákóczi út 80.

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforgatás. Ebédlő- és futószőnyegek, szőnyegek, paplanok stb. Ágy-nemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövegek.

12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre.

LAKÁSBERENDEZŐ-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5.

Telefon: 271-77.

Mintaárjegyzéket és modellárjegyzéket küldünk.

A
MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT
Budapest, V, Nádor u. 24